

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ปาริชาติ สุนทร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

พ.ศ. 2560

**Participative Academic Management in Basic Education
Institutions under the Secondary Education Service Area Office 4**

Parichart Suntorn

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Education Management
College of Education Sciences, Dhurakij Pundit University**

2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4
ชื่อผู้เขียน	ปาริชาติ สุนทร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว
สาขาวิชา	การจัดการการศึกษา
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ตามขนาดของสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในปีการศึกษา 2559 มีจำนวนทั้ง 38 โรงเรียนได้มาโดยการเลือกแบบสัดส่วน (Proportion sampling) ตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยจำนวนค่าร้อยละค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) มีการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และรองลงมาคือด้านการนิเทศภายใน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ พบกว่ามีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขจากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารไม่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร ขาดความร่วมมือกันของครูในแต่ละรายวิชาในการบูรณาการ แนวทางการแก้ไขปัญหา เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จัดให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และสร้างความเข้าใจกับตัวหลักสูตรให้ไปในแนวทางเดียวกันเพื่อจะบรรลุเป้าหมายการบูรณาการ ผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและรับฟังความคิดเห็นจากครู

Thesis Title	Participative Academic Management in Basic Education Institutions under the Secondary Education Service Area Office 4.
Author	Parichart Suntorn
Thesis Advisor	Assoc.Prof. Dr. Kla Tongkow
Department	Education management
Academic Year	2016

ABSTRACT

This research aimed to (1) investigate the participative academic management in basic education institutions under the Secondary Educational Service Area Office 4, (2) to compare the participative academic management of the schools based on the size of schools, their location, and the national test results, and (3) to study the problems and offer suggestions for effective participative academic management of the schools.

The samples in this research were 38 secondary schools within the Secondary Educational Service Area Office Zone 4, and the study was conducted in the academic year 2016. The schools were selected using proportion sampling according to the size of the schools. The research instruments were questionnaire and interview questions. The data were analyzed using the following statistics: Mean (\bar{x}), Standard deviation (S.D.), t-test, ANOVA, Scheffe's Method and Content analysis.

The research found the following;

1. The analysis of the participative academic management among the schools under the study showed that, in all the 7 dimensions of the management, the overall was at the high level. And each individual dimension was also found to be at the high level, too. The dimension with the highest average was the measurement and evaluation, followed by the internal supervision. The dimension with the lowest average score was the one on teaching management.

2. The results of comparison of the participative academic management of schools classified by the size of school, location of school and the national test result were found to be not significantly different.

3. The results of the analysis of the problems and solutions, based on the open-ended questionnaire showed that the schools did not open up opportunities for the community to

participate in teaching and learning. It was also found that there was less support from the school administrators. Besides, the teachers were not cooperate with each other when they teach in an integrative mode.

For the solutions, more opportunities should be provided to the community to participate in teaching and learning process, teachers should be encouraged to develop cordial working relationship, efforts should be made to build understanding of the curriculum among stakeholders. Moreover, the school administrators should support the instruction and listen to the teachers' opinions.



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูง จากรองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะ และความช่วยเหลือจนกระทั่งลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ประธานสอบ วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และตรวจแก้ไขในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยมีความ ซาบซึ้งและถือเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณทั้งสามท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในวิทยาลัยครูศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรู้และ ให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบ เครื่องมือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิณสุดา สิริรังศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองแถม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธวา คามดิษฐ์ ดร.เฉลิมชัย มนุเสวต และ อ.ดร.วาสนา วิสฤตาภา ให้คำแนะนำในการจัดทำเครื่องมือแบบสอบถามในการวิจัย ขอขอบพระคุณ นายสมศักดิ์ จิตะยารักษ์ รองผู้อำนวยการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทุกท่าน ที่ได้กรุณาตอบ แบบสอบถาม ให้ความคิดเห็น ทำให้การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลครบถ้วน

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้คำแนะนำการทำวิจัยและกำลังใจ ตลอดการทำวิจัย ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้

คุณงามความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ผู้มีคุณอัน เป็นที่เคารพยิ่ง และคณาจารย์ผู้ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนทุก ๆ ท่านที่ให้กำลังใจช่วยเหลือ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ปาริชาติ สุนทร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๑๐
สารบัญภาพ.....	๑๑
บทที่.....	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
1.6 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	12
2.2 แนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม.....	13
2.3 ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.....	37
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
3.3 การสร้างเครื่องมือ.....	52
3.4 การเก็บและรวบรวมข้อมูล.....	53
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55

สารบัญ

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัชฌมศึกษาเขต 4.....	57
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌม ศึกษาเขต 4.....	58
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌม ศึกษาเขต 4.....	66
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 4.....	72
ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการ แบบมีส่วนร่วมโดดเด่น.....	75
5. สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	80
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	80
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	84
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้เขียน.....	124

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 ประชากรจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 4.....	50
4.1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาด โรงเรียน ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ.....	57
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการแบบมี ส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกเป็นรายด้าน.....	58
4.3 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	59
4.4 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิ ชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	66
4.5 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	61
4.6 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	62
4.7 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	63

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.8 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการประกันคุณภาพภายใน จำแนกเป็นรายข้อ.....	64
4.9 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ.....	65
4.10 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	66
4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหาร งานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน.....	67
4.12 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ของการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	69
4.13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามที่ตั้ง.....	70
4.14 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตาม ผลการทดสอบระดับชาติ.....	71
4.15 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4.....	72

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2.1 แผนที่ทางการปกครองจังหวัดปทุมธานี.....	38
2.2 ตราสัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี.....	38
2.3 แผนที่ทางการปกครองจังหวัดสระบุรี.....	40
2.4 ตราสัญลักษณ์จังหวัดสระบุรี.....	40



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้แก่การศึกษา การศึกษามีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพราะเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและเป็นการเตรียมคนให้มีความพร้อมสำหรับการแข่งขันในสังคมโลก และศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช ได้กล่าวถึงการศึกษาไทยต้องก้าวสู่ยุคความรู้ โดยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนให้เป็นคนทำงานใช้ความรู้ (knowledge worker) และเป็นคนพร้อมเรียนรู้ (learning person) (วิจารณ์ พานิช, 2555, น.14, 18) จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้เองทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูประบบบริหารเป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทางการศึกษา นำไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้คนไทยที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นทั้งคนดี เก่ง มีความสุข ตลอดจนก่อให้เกิดความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (หมวด 5 มาตรา 39) ได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาขึ้นใหม่ ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เป็นการกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษา ภารกิจ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจในการบริหารงาน จากระดับกระทรวงลงไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน (ปรัชญา เวสารัชช, 2545, น.38)

ในการบริหารงานของโรงเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ มีโอกาสเลือกปฏิบัติได้หลายแบบ บางขั้นตอนจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากการบริหารเป็นงานที่ย่างยากซับซ้อนเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย จึงจำเป็นผู้บริหารจะต้องแบ่งงานให้ชัดเจนใครอยู่ฝ่ายใด เกี่ยวข้องกับเรื่องใด เรื่องใดรีบเร่งควรทำก่อนหลัง การที่ผู้บริหารจะตัดสินใจในทุกเรื่องขององค์กรหรือหน่วยงาน ซึ่งถ้าเกิดการผิดพลาดก็หมายถึงองค์กรอาจจะเสียหาย ส่วนผู้บริหารเองจะต้องรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นด้วย การมีส่วนร่วมจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารองค์กรเป็นอย่างยิ่ง ไม่เว้นแม้การบริหารงานของรัฐบาล จึงเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525-2529) เป็นต้นไป (ถวิลวดี บุรีกุล, 2548, น.5) ดังนั้นอำนาจการตัดสินใจสั่งการใดๆ ของผู้บริหารจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการที่จะต้องนำเรื่องนั้นๆ ไปปฏิบัติ เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเริ่มมากเพียงใดจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของรู้สึก มีความผูกพันและทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องไม่ลืมว่าการตัดสินใจสั่งการใดๆ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องนำไปปฏิบัติ ดังนั้นการพิจารณาเรื่องของการบริหารงานจึงต้องคำนึงว่าการบริหารแบบใดจะเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับและวิธีการใดที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุด

งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไข อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องงานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเองเรียกว่าหลักสูตรสถานศึกษาดังนั้นครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์ได้กล่าวถึงแนวทางการสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ต้องเริ่มที่ชั้นเรียนเป็นหลักสำคัญ โดยผู้บริหารอาจจำความคิดของตนเอง ของครู ผู้ปกครอง หรือข้อมูลทางวิชาการ แล้วหากกลุ่มครูช่วยคิดและดำเนินการพร้อมทำความเข้าใจในเรื่องการเรียนรู้ใหม่ แล้วสร้างความเข้าใจให้ตรงกันหลังจากนั้นจึงวางแผนการดำเนินงานจัดทำคู่มือที่ปฏิบัติได้แล้วเข้าใจตรงกัน (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2558, น.39)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ตั้งอยู่ที่ ถนนปทุมสัมพันธ์ ตำบลบางปรอก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เป็นหน่วยงานการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช 2553 รับผิดชอบดูแลการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาใน

สังกัด จำนวน 42 โรง ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษจัดการศึกษาใน
 ท้องที่จังหวัดปทุมธานี และสระบุรี ซึ่งทั้งสองจังหวัดนี้มีความแตกต่างทั้งสภาพภูมิศาสตร์สังคม
 วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดปริมณฑลตั้งอยู่ตอนเหนือของ
 กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่เป็นเส้นทางติดต่อกับจังหวัดนนทบุรี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี และ
 นครนายก เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่ง มีความหนาแน่นของประชากร จากการย้ายถิ่น
 ฐานเพื่อมาทำงาน และประชากรพื้นที่ดั้งเดิม จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรในจังหวัด
 ปทุมธานี 1,005,760 คน มีจำนวนประชากรแฝง 470,996 คน (แผนพัฒนาจังหวัดปทุมธานีปี พ.ศ.
 2557-2560 โดยจังหวัดปทุมธานี) จังหวัดสระบุรี มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร 107 กิโลเมตร
 ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1.30 ชั่วโมง เป็นจังหวัดเชื่อมต่อกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็น
 ชุมทางเส้นทางรถไฟ มีรายได้จากโรงงานอุตสาหกรรมประเภทปูนซีเมนต์ การเกษตร การเลี้ยง
 สัตว์และการท่องเที่ยว

ด้วยความแตกต่างทางสภาพภูมิศาสตร์ สังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของจังหวัด
 ปทุมธานีและสระบุรี มีความน่าสนใจในเรื่องความแตกต่างด้านการจัดการศึกษา ที่ต้องจัดให้
 สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ตั้งของสถานศึกษา ส่วนงานบริหารงานวิชาการถือเป็นส่วนงานหลัก
 ที่ทำหน้าที่การจัดการศึกษา การศึกษาเรื่องงานบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีพื้นที่ตั้ง
 ต่างกันของสองจังหวัดจึงมีความน่าสนใจว่าสถานที่ตั้งที่แตกต่างกันนั้น มีการบริหารงานวิชาการ
 แบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันหรือไม่

ปัจจุบันผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ได้ถูกนำมาใช้ประเมินมาตรฐานการจัด
 การศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นที่น่าสนใจว่า
 โรงเรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติมีค่าเฉลี่ยต่ำและสูงกว่าระดับประเทศ มีการบริหารงาน
 วิชาการแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันหรือไม่ เป็นปัญหาที่ผู้วิจัยให้ความสนใจและต้องการคำตอบ
 โดยหลักสูตรพัฒนาครู โรงเรียนประชารัฐ โครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและ
 การพัฒนาผู้นำ (กุลพร พูลสวัสดิ์, ฌัฐพงศ์ จันทนะศิริ และ ศนิชา ภาวโน, 2559, น.32-39) พบว่า
 สถิติที่ผ่านมามีการกล่าวถึงผลสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 พบว่าคะแนน
 เฉลี่ยทุกวิชาต่ำกว่า 50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน
 ประชารัฐ โครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ (ฌัฐพงศ์ จันท
 นะศิริ และบุญฤทธิ บุญมา, 2559, น.24-27) กล่าวถึงการพัฒนาในด้านวิชาการนั้น โดยเฉพาะการ
 จัดการเรียนรู้ ควรอย่างยิ่งที่จะมุ่งเน้นกระบวนการที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดความรู้และมีส่วนร่วมในการ
 เรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และ
 ชุมชน

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในพัฒนาและแก้ไขปัญหาการจัดการการศึกษาต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

คำถามในการวิจัย ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 มีลักษณะอย่างไร
2. สถานศึกษาที่มีขนาดมีที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมต่างกันหรือไม่
3. การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามขนาดของสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

1.4 สมมติฐานการวิจัย

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี ตามขนาดสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติมีความแตกต่างกัน

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 4 ใน 7 ด้าน คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษา การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประกันคุณภาพภายในและการจัดการแหล่ง เรียนรู้

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 4

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 ในปีการศึกษา 2559 มีจำนวนทั้ง 38 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบสัดส่วน
(Proportion sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยมีผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key informants) คือ
สอบถามจากผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 1 คน ครู 2 คน
และผู้แทนกรรมการสถานศึกษา 1 คนรวมแต่ละสถานศึกษาจำนวน 5 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน

1. ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น
 - 1.1 ใหญ่และใหญ่พิเศษ
 - 1.2 กลาง
 - 1.3 เล็ก
2. ที่ตั้ง
 - 2.1 จังหวัดปทุมธานี
 - 2.2 จังหวัดสระบุรี
3. ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET จำแนกเป็น
 - 3.1 สูงกว่าค่าเฉลี่ย
 - 3.2 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6
ด้าน ได้แก่

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การประกันคุณภาพภายใน
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานวิชาการซึ่งประกอบไปด้วย 7 ข้อดังนี้

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานในด้านการเตรียมความพร้อม การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร การสรุปผลและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยการปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำประมวลผลการสอน การจัดทำแผนการเรียนการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การสอนซ่อมเสริม การเลือกตำราเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพโดยการปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและตัดสินใจผลการเรียนของผู้เรียน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน โดยที่ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนเกี่ยวข้องข้องทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผลการทำงาน ในการวัดและประเมินผลการศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู การกระตุ้นให้ครูเกิดขวัญและกำลังใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้บริหาร ครู มีส่วนเกี่ยวข้องข้องทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความ

รับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน ในการนิเทศภายใน สถานศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่มุ่งให้ผู้บริหารและครูทำการวิจัยและนำผลการวิจัยมาประกอบการตัดสินใจรวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่นำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษาและเป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ โดยที่ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน ในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดโดยที่ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน ในการประกันคุณภาพภายใน

การจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดโดยที่ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน

ขนาดสถานศึกษาหมายถึง

ขนาดใหญ่ และ ใหญ่พิเศษ	มีจำนวนนักเรียน	ตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป
ขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียน	ระหว่าง 500 – 1,499 คน
ขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียน	ไม่เกิน 499 คน

ผลการทดสอบระดับชาติ หมายถึง คะแนนผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน เป็นการวัดผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน O-NET ปี 2559 จัดสอบ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่

1. ภาษาไทย
2. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3. ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

4. คณิตศาสตร์

5. วิทยาศาสตร์

คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง คะแนนผลการทดสอบระดับชาติ O – NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 5 กลุ่มสาระหลักมากกว่าคะแนนค่าเฉลี่ยระดับประเทศอย่างน้อย 3 กลุ่มสาระ

คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง คะแนนผลการทดสอบระดับชาติ O – NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 5 กลุ่มสาระหลักต่ำกว่าคะแนนค่าเฉลี่ยระดับประเทศอย่างน้อย 3 กลุ่มสาระ

ที่ตั้ง หมายถึง ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี สระบุรี

4.1 สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน 21 โรงเรียน

4.2 สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสระบุรี จำนวน 21 โรงเรียน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาที่ 1-6 จำนวน 6 ปี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี สระบุรี มีจำนวน 42 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 หมายถึง หน่วยงานการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2553 รับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการศึกษาในท้องที่จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 42 โรงเรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ได้แก่

สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี มีทั้งสิ้น 21 โรงเรียนมีรายชื่อโรงเรียนดังนี้ โรงเรียนปทุมวิไล, โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี, โรงเรียนปทุมธานี (นันทมนีบำรุง), โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี, โรงเรียนมัธยมวัดหัตถสารเกษม, โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต, โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม, โรงเรียนบัวแก้วเกษร, โรงเรียนวราราชาทินัดดามาตุวิทยา, โรงเรียนสุนทรโรเมตตาประชาสรรค์, โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยปทุมธานี, โรงเรียนชัยสิทธิ์वास (พัฒนีสายบำรุง), โรงเรียนปทุมวิไลวิทยาคม(เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี), โรงเรียนชัยรัตน์, โรงเรียนสายปัญญารังสิต, โรงเรียนธัญบุรี, โรงเรียนหนองเสือวิทยาคม, โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปทุมธานี, โรงเรียนเทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี, โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย, โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร

สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดสระบุรี มีทั้งสิ้น 21 โรงเรียน มีรายชื่อโรงเรียนดังนี้ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี, โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม, โรงเรียนหนองแขงวิทยา,

โรงเรียนบ้านหมอ "พัฒนานุกูล", โรงเรียนดอนพุดวิทยา, โรงเรียนหนองโคนวิทยา, โรงเรียนพระพุทธรบาท"พลาณุกูลวิทยา", โรงเรียนสุธีวิทยา,โรงเรียน โลกกระทอนกิตติวุฒิวทยา, โรงเรียนเสาไห้ "วิมลวิทยานุกูล",โรงเรียนเทพศิรินทร์พู่แก, โรงเรียนแก่งคอย, โรงเรียนบ้านท่ามะปรางวิทยา, โรงเรียนสองคอนวิทยา, โรงเรียนคชสิทธิ์กิตติคุณวิทยาคม, โรงเรียนหนองแค"สกรกิจพิทยา",โรงเรียนหินกองวิทยาคม, โรงเรียนประเทียบวิทยาทาน, โรงเรียนชัยน้อยเหนือวิทยาคม, โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา, โรงเรียนวังม่วงวิทยาคม

ผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 มีหน้าที่รับผิดชอบงานฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา

ครู หมายถึงผู้ที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2559 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ตัวแทนของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอันประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. สำนักงานการศึกษขั้นพื้นฐาน หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่างๆ สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนนโยบายการบริหารสถานศึกษา หรือเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาได้

2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ครู บุคลากรทางการศึกษา และกรรมการสถานศึกษา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปปรับใช้กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการเพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ของโรงเรียนต่อไปได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

2.1 แนวคิดของการบริหารการศึกษา

2.2 แนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

2.2.1 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

2.2.1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

2.2.1.2 ขอบข่ายงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

2.2.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.3 การจัดการเรียนการสอน

2.2.4 การวัดและการประเมินผลการศึกษา

2.2.5 การนิเทศภายในสถานศึกษา

2.2.6 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.7 การประกันคุณภาพภายใน

2.2.8 การจัดการแหล่งเรียนรู้

2.3 ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

2.3.1 ที่ตั้งของจังหวัดปทุมธานี และสระบุรี

2.3.2 วิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

2.3.3 ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นหนึ่งในหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนานุสัยการบริหารการศึกษาเป็นการจัดการทางการศึกษา โดยควบคุมการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับกิจการทางการศึกษา นักบริหารการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างสูงต่อการศึกษาเพราะเป็นส่วนในการควบคุมจัดการถ้าเปรียบดั่งร่างกายมนุษย์ก็จะเป็นส่วนของสมองที่ทำหน้าที่สั่งการให้อวัยวะต่างๆทำงาน นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2526, น.68) ได้สรุปการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึงกระบวนการต่างๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งเรียกว่าผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม การดำเนินการต่างๆ ต้องเป็นไปตามระบบและจำแนกประเภทของการบริหารออกเป็น 5 ประเภท คือ การบริหารงานวิชาการงานบุคลากรงานกิจการนักเรียนงานธุรการ งานความสัมพันธ์กับชุมชน

อุทัย ธรรมเตโช (2526, น.6) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาเป็นสองลักษณะคือ ลักษณะแรก หมายถึงกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปดำเนินการพัฒนาสมาชิกของสังคมให้เจริญเป็นผลดีต่อสังคมและช่วยให้สังคมเจริญสืบไป ลักษณะที่สองหมายถึงกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2529, น. 17) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาหมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาทุกอย่าง ที่ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ร่วมมือกระทำเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเติบโตทุกด้าน และในกระบวนการจัดกิจกรรมนั้น มีการใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน วัสดุ และวิธีการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534, น.4) ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษาหมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม ให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ดำเนินชีวิตอยู่

สมาน อัสวภูมิ (2541, น.1) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การควบคุมและการจัดการ ด้านการบริหาร โรงเรียนซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนงานธุรการที่เกี่ยวกับตัวครูและนักเรียน ตลอดจนบุคลากรอื่นๆ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการปฏิบัติตามหลักสูตร การจัดวิธีสอน การบริการวัสดุอุปกรณ์การเรียน

การสอน และการแนะแนวการบริหารทางการศึกษาเป็นศาสตร์ในการปฏิบัติและสาขาวิชาในการศึกษาที่มีขอบเขตกว้างขวาง

เบญจรงค์ แสงสุกวาว (2551, น.50) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมทางการศึกษาของบุคคลร่วมกัน โดยใช้หลักการของการบริหารงานในเรื่องการวางแผน การปฏิบัติตามแผนการประเมินผลและการปรับปรุงงานมาดำเนินการในการจัดการศึกษาทุกด้าน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

Good (1973, น. 145) กล่าวถึงความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ 2 ประการ

1. การบริหารการศึกษา หมายถึง การทำ การควบคุม การจัดการเรื่องต่างๆ ทั้งหมดของโรงเรียน ร่วมกับการบริหารงานธุรการ โดยมุ่งไปสู่งานของโรงเรียนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางของการศึกษา

2. การบริหารการศึกษา หมายถึง การทำ การควบคุมและจัดกระบวนการทั้งหมดของโรงเรียน เช่นการบริหารบุคคลที่เป็นครูและนักเรียน การวางแผนการเรียนการสอน การวางแผนกิจกรรมตามหลักสูตรวิธีสอน อุปกรณ์ การแนะแนว เป็นต้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาหมายถึง การจัดการทุกงานของการศึกษา ทั้งงานบริหารบุคคล นักเรียน ทรัพยากร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนามนุษย์ให้มีคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการของสังคม โดยใช้เทคนิคกระบวนการทางการบริหารให้เหมาะสมทุกด้านของงานการศึกษา

2.2 แนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

2.2.1 การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

2.2.1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

การบริหารงานวิชาการ เป็นหลักของการบริหารการศึกษา เพราะเป็นส่วนงานที่ดำเนินการกับผลผลิตทางการศึกษาคือผู้เรียน ถือเป็นงานสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารให้เปิดประสิทธิภาพ เป็นตัวชี้วัด ความสามารถในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ภิญญา สาทร (2526, น.324) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุง พัฒนาการสอน นักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

กมล ภูประเสริฐ(2545, น.6) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

วิชาการ หมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกประเภทที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

นิเรก หอมรส (2548, น. 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารจัดการและการอำนวยความสะดวกทางวิชาการในสถานศึกษาตามสภาพที่เป็นอยู่จริง

หวน พันธุ์พันธ์ (2549,น. 4) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งนี้ต้องมียุทธศาสตร์ประกอบในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ต้องมีการควบคุม ดูแลการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดแบบเรียน การจัดคู่มือครู เผยแพร่งานวิชาการ การวิจัยค้นคว้าตลอดถึงการนิเทศ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น. 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จักรกฤษ วิชา (2548, น. 2) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประภาศิริ คุนาคำ (2558, น. 7) การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการดำเนินการที่เกิดจากการร่วมมือระหว่างผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน มีส่วนร่วมในการดำเนินการในการปฏิบัติงานได้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีเป้าหมายและผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการปรึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการและครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ เพื่อค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาภายในโรงเรียน ตลอดจนกำหนดความต้องการ และการลำดับความต้องการของโรงเรียน

2. มีส่วนร่วมวางแผน เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดกลยุทธ์ และเป้าหมายการดำเนินงาน

3. มีส่วนร่วมตัดสินใจ เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการทำกิจกรรม ดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

4. มีส่วนร่วมปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ร่วมกัน

5. มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบวิเคราะห์ สังเคราะห์ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

6. การมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า บริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตร ไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศ การศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

แนวคิดของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมได้มีผู้ที่พูดถึงไว้ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2543, น. 15-18) กล่าวถึงแนวคิดของ Caldwell และ Spinks ถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ดังนี้

1. เป็นกระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน การกำหนดนโยบาย การวางแผน การงบประมาณ การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลในเชิงบูรณาการที่แตกต่างจากกระบวนการที่ใช้แต่เดิม ซึ่งมักไม่เป็นระบบ แยกส่วน ก่อให้เกิดความสับสนและไม่มีประสิทธิผล

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากคณะครูนักเรียนและชุมชนที่เหมาะสม มีการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน

3. เน้นหน้าที่หลักของโรงเรียน คือการเรียนการสอน การบริหารแผนงานที่สอดคล้องกับรูปแบบปกติของแผนงานในโรงเรียน

สุวรรณ เรือนอินทร์(2544) กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการให้บุคคลอื่นมีส่วนร่วมในการบริหารการมีส่วนร่วมในการบริหารนั้นเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารกล่าวโดยสรุปความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เน้นคำจำกัดความมีประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ การเข้ามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมและส่วนรับผิดชอบ การบริหารโดยการมีส่วนร่วมมีลักษณะที่สำคัญเกี่ยวกับ

1. เป็นกระบวนการของการให้ผู้ที่ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ

2. เป็นการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ

3. ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาของการบริหาร

4. การบริหาร โดยการมีส่วนร่วมตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด การแบ่งอำนาจหน้าที่ ผู้บริหาร แบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้กับผู้ได้บังคับบัญชา

5. ต้องการให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจขององค์กร มิใช่เพียงแต่ห่วงใยหรือสัมผัสปัญหา

ส่วนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 30) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมว่า การจัดการศึกษาในท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จและมีคุณภาพมาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการในการส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับบุคคลและองค์กรต่างๆ ในชุมชน คือ

1. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีบทบาทร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษาของรัฐ ทั้งผู้ปกครอง นักเรียน และตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนชุมชน ตัวแทนภาคธุรกิจ การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดถึงความรู้สึกถึงความรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของในการจัดการศึกษามากขึ้น

2. มีการสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เข้าถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองมีการประสานการทำงานอย่างใกล้ชิดกับฝ่ายต่างๆ เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ไขมีปัญหาคอขวดที่เกิดขึ้น

3. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน และมีส่วนในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตลอดถึงการปรับปรุงพัฒนา

4. จัดให้มีศูนย์เครือข่ายหลากหลายรูปแบบ ทั้งเครือข่ายทางวิชาการ เครือข่ายในการระดมชุมชน เครือข่ายในความร่วมมือการใช้ทรัพยากรและแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการแบ่งปันช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ให้การใช้ทรัพยากรมีความคุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

จากแนวคิดและทฤษฎีของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็นการตัดสินใจการรับผิดชอบการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับการบริหารงานวิชาการ

2.2.1.2 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ,น. 33) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา แนวทางการจัดการ ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนการเรียนรู้
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวทางการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ขอบข่ายงานวิชาการข้างต้น ในงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา มี 6 งาน ดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและการประเมินผลการศึกษา
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การประกันคุณภาพภายใน

2.2.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาคือแม่บทในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาคือการนำหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 นำมาประยุกต์และปรับเข้ากับบริบทของโรงเรียนซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้น ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้ ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรไว้ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2545, น. 9) ได้กล่าวถึง หลักการและขั้นตอนในการบริหารหลักสูตร มีการดำเนินงาน คือ

1. การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางในระดับประเทศ ที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ไว้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ฯลฯ เป็นต้น

2. การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น โดยตรง แต่เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางจะเขียนไว้ครอบคลุมค่อนข้างมาก ถ้าสถานศึกษาเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้มีอยู่แล้ว ก็อาจกำหนดเฉพาะสาระการเรียนรู้เฉพาะท้องถิ่นที่จำแนกตามช่วงชั้น

3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการนำผลงานในข้อ 1 และ 2 มาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสม

4. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ต้องนำเอาสาระการเรียนรู้ตามข้อ 3 ที่เกี่ยวเนื่องกันมาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อยๆ เพื่อสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กัน แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ซึ่งเมื่อรวมทุกหน่วยเข้าด้วยกันจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นรายภาคหรือรายปี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น. 44) กล่าวว่า ขั้นตอนและกระบวนการในการบริหารหลักสูตรสามารถแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนเปิดหลักสูตร การวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบและนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยเป็นสิ่งจำเป็น การเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตรมีดังนี้

1. การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ ก็ได้มีการทดลองนำร่องการใช้หลักสูตรแล้วในการตรวจสอบหลักสูตรแม่บท แต่สถานศึกษาสามารถทำได้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา โดยการตรวจสอบตั้งแต่วัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม รูปแบบ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบว่า เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษานั้นๆ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพท้องถิ่นแตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องปรับปรุงบ้างตามความเหมาะสม

2. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจะมีผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตร

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร นับตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ นักเรียนนักศึกษา จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงมากบ้างน้อยบ้างในลักษณะที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ก็เพราะการจัดหลักสูตรเกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่าง ไม่เฉพาะการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังสัมพันธ์กับสื่อการสอนห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ รวมทั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายต่างๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่ในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมของสิ่งเหล่านี้ และต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีการบริหารงานเพื่อจะได้ใช้หลักสูตรให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การประชาสัมพันธ์จะเริ่มขึ้นตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรต้นแบบเป็นระยะ ว่า ได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง โดยการประชาสัมพันธ์ทำได้หลายรูปแบบ ดังนี้

2.1 การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น การออกใบปลิวบทความในหนังสือพิมพ์วารสารต่างๆ

2.2 การใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2.3 การประชุมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

การเลือกใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายงบประมาณที่มีอยู่ ตลอดจนเวลาและ โอกาสเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป อย่างไรก็ตาม การประชาสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการยอมรับในหลักสูตร ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ความสัมพันธ์ของหลักสูตรกับการเรียนการสอน

3. การเตรียมความพร้อม การเตรียมความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็น เหมือนกับการจัดของต่าง ๆ ก่อนเดินทาง เพื่อให้ไม่เกิดความขัดแย้งในระหว่างหลักสูตรกำลังดำเนินการ หรือระหว่างการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมมีหลายเรื่อง ดังนี้

3.1 การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

3.1.1 การเตรียมความพร้อมของครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน เพราะเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียน สิ่งที่ต้องทำในการเตรียมความพร้อมทางด้านครูผู้สอน คือ การสำรวจจำนวนครูผู้สอน ความพร้อมในการสอน โดยเฉพาะความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งทักษะในการสอน การประเมินผลการเรียน รวมทั้งการให้ความเข้าใจกับผู้สอน ให้มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร

3.1.2 การเตรียมผู้นิเทศการสอนและนักแนะแนวการศึกษา บุคลากรเหล่านี้มีส่วนส่งเสริมให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปบุคลากรที่เกี่ยวข้องเหล่านี้

มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตร ก็จะช่วยครูในด้านการเรียนการสอนได้ดี ในการพัฒนาคุณภาพการ
สอน

3.1.3 การเตรียมผู้บริหาร โดยทั่วไปผู้บริหารมีหลายระดับ หากเป็นผู้บริหาร
สถานศึกษาก็มีผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าแผนกวิชา ตลอดจนหัวหน้างานอื่นๆ
ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรไม่ยิ่งหย่อนกว่าครูและผู้นิเทศการสอน เพราะ
เป็นผู้กำกับดูแลหลักสูตรให้ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสำรวจสภาพและปัญหาของ
สถานศึกษา ในความดูแลของตนเพื่อจะได้พัฒนาและแก้ไขอย่างถูกต้อง การประชุมสัมมนา
ผู้บริหารเรื่องบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นรวมทั้งแนวคิด
และเทคนิคของงานบริหารหลักสูตร

3.2 การเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ วัสดุฝึก สื่อการสอน
ห้องสมุด อาคารสถานที่ งบประมาณ สถานที่ฝึกงาน รวมทั้งการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร
เป็นต้น โดยการเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องครอบคลุมในเรื่อง ดังนี้คือ

3.2.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับวัสดุ ในการสอนด้านทักษะปฏิบัติ
โดยเฉพาะด้านวิชาชีพ วัสดุฝึกในโรงประลองและห้องปฏิบัติการเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเตรียม
จัดซื้อ และจัดการไว้ล่วงหน้าก่อนการสอน มิฉะนั้นอาจจะเกิดการจัดซื้อและขาดแคลนเวลาสอน
จึงควรได้วางแผนการไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุ

3.2.2 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับสื่อการสอนหลักสูตรใหม่ การจัดหาไว้
พร้อมสำหรับสื่อการสอน เช่น แผ่นใส เทป ตลอดจนอุปกรณ์ในการใช้สื่อจึงเป็นสิ่งจำเป็น
แต่ทั้งนี้ก็ต้องคำนึงถึงสภาพของสถานศึกษา เช่น ห้องที่จะใช้สื่อ ความสามารถของครูผู้สอน
เจ้าหน้าที่ ช่างเทคนิคที่จะช่วยบริการใช้สื่อด้วย

3.2.3 การเตรียมอาคารสถานที่ อาคารสถานที่เป็นห้องเรียนบรรยาย ห้องปฏิบัติ
การ ห้องทดลอง โรงประลอง ควรจัดหาให้พร้อม ถ้าจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอาคารสถานที่
เหล่านั้น เช่น ห้องปฏิบัติการก็ต้องจัดทำล่วงหน้าก่อนนำหลักสูตรไปใช้

3.2.4 การเตรียมงบประมาณ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการ หลักสูตรเป็นสิ่ง
จำเป็นมาก งบประมาณจะเป็นตัวบ่งชี้ที่จะทำให้หลักสูตรประสบความสำเร็จหรือไม่ นอกจากนี้จะใช้
ในด้านค่าจ้าง ค่าตอบแทน และยังเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาวัสดุ หลักสูตร คู่มือครู คู่มือนักเรียน
เอกสาร และอุปกรณ์การสอน สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสนับสนุนต่อการสอน

3.2.5 การเตรียมห้องสมุด เป็นส่วนที่จะสนับสนุนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
ครูและนักเรียนมีแหล่งค้นคว้า สามารถศึกษาเพิ่มเติมจากห้องสมุด จึงจำเป็นต้องจัดเอกสารต่างๆ
ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนไว้ในห้องสมุด

3.2.6 การเตรียมสถานที่ฝึกงาน การเรียนในด้านวิชาชีพ จำเป็นต้องมีสถานที่ เพื่อเป็นการฝึกทักษะปฏิบัติ และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติจริง การเตรียมสถานที่ฝึกงานไว้พร้อมจะช่วยให้การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรได้สะดวกและมีคุณภาพ

4. การจัดทำโครงการสอน บางที่เรียกแผนการสอนเป็นการเตรียมของครูเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการวัดและประเมินผล การจัดทำโครงการสอน จะช่วยให้ครูได้ดำเนินการ สอนไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5. การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็น ได้แก่ การรับสมัครนักเรียน นักศึกษาเพื่อเข้าเรียน การสอบข้อเขียน สัมภาษณ์ ตลอดจนการตรวจสอบหลักฐานก่อนเข้าศึกษา ต่อ ในบางครั้งหากมีความจำเป็นเมื่อพบว่าผู้เรียนต้องเดิมหรือให้เรียนรู้เนื้อหาบางส่วนก่อนเข้า หลักสูตรใหม่ก็อาจต้องเปิดการสอน เพื่อปรับพื้นฐานของผู้เรียน เพื่อเตรียมตัวผู้เรียนให้สามารถ เรียนในหลักสูตรใหม่ได้

6. การตรวจสอบการยอมรับจากสังคม เป็นการตรวจสอบความพร้อมของชุมชน เช่น ความคิดเห็นของผู้ปกครองของสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมที่จะรับผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อเข้าทำงาน เพื่อจะได้รับ การสนับสนุนจากชุมชน โดยการสำรวจความคิดเห็น เพื่อ จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารหลักสูตร

7. การจัดทำโครงสร้างของหน่วยงาน การบริหารหลักสูตรอยู่ในบริหารของ ฝ่ายวิชาการและคาบเกี่ยวกับฝ่ายอื่นๆ ซึ่งเป็นฝ่ายสนับสนุนการสอน การจัดทำโครงสร้างของ หน่วยงานเพื่อจะได้มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร โดยทั่วไปสถานศึกษามีหน่วยงานรองรับ การบริหารหลักสูตรอยู่แล้ว แต่อาจจัดโครงการเฉพาะกิจขึ้นเมื่อเปิดหลักสูตร เช่น โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งจะมีทั้งฝ่าย ปฏิบัติการหลักสูตรและฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร การดำเนินงาน เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ดังนี้

1. การประชุมครูและบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่น ความจำเป็นที่จะต้อง มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทาง ในการเปลี่ยนแปลงและเข้าใจหลักสูตร

2. การปฐมนิเทศนักเรียน เป็นการชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งควรจะให้ชี้แจงให้ นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ลักษณะเนื้อหาวิชา โครงสร้าง จำนวนหน่วยกิต วิชาเลือก วิชาบังคับ ตลอดจนวิธีการลงทะเบียน เพื่อให้ผู้เรียน ได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและ สามารถปรับตัวเกี่ยวกับการศึกษา

3. การจัดทำคู่มือครู เพื่อจะเป็นการให้ครูได้มีคู่มือในการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน การจัดทำคู่มือครู ครูอาจจัดทำได้โดยการมีโครงการคณะกรรมการเฉพาะกิจจากครูในแผนกต่างๆ ก็ได้

4. การจัดตารางสอน ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับตารางสอน จะต้องศึกษาองค์ประกอบในการจัดทำตารางสอนคือ

4.1 รายวิชาในหลักสูตร ได้แก่ รายวิชาที่เปิดสอนในโปรแกรมการศึกษาทั้งรายวิชา ทฤษฎีและปฏิบัติ รวมทั้งวิชาบังคับ วิชาเลือก ตลอดจนการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามลักษณะวิชา

4.2 ห้องเรียน ได้แก่ ห้องที่จัดให้เรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติตามวันเวลาในตารางสอน

4.3 เวลาเรียน ได้แก่ เวลาเรียนตามหลักสูตร จำนวนภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา จำนวนสัปดาห์ในแต่ละภาคเรียน จำนวนวันในแต่ละสัปดาห์ จำนวนคาบชั่วโมงในแต่ละวัน และจำนวนความถี่ของแต่ละวิชาในการแบ่งกลุ่ม

4.4 ผู้เรียน คือ กลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษา แบ่งเป็นรายวิชาที่เรียน

4.5 ผู้สอน คือ ผู้สอนในแต่ละวิชาตามตารางสอน

5. การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนตามความรู้และลักษณะงาน โดยการคำนึงถึงการแบ่งชั่วโมงที่เหมาะสม ตลอดจนภาระหน้าที่อื่นของครู

6. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ เครื่องมืออุปกรณ์การสอน สื่อการสอน วัสดุฝึก อาคารสถานที่ รวมถึงความสะอาดสบายทางกายภาพ

7. การฝึกงาน เป็นการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในวิชาชีพ การฝึกงานมี 2 ลักษณะคือ การฝึกภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการจัดการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือเพื่อจะได้นำใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร

จากคำอธิบายการจัดทำหลักสูตรของนักการศึกษาขั้นต้นสามารถแสดงถึงการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสรุปบทบาทหน้าที่ของบุคคลต่างดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา คือผู้ที่ดำเนินการวางนโยบายด้านงานวิชาการ สร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจให้บุคลากรและประสานบุคคลที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ดำเนินการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับสถานศึกษาของตน ทั้งทางด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามที่

ประเทศต้องการ และยังสร้างคนที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น สนับสนุนการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง

ครู คือผู้ที่ดำเนินการสร้างหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน จะต้องดำเนินการตามแผนที่ร่วมกันสร้างกับผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือตัวแทนชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างผู้เรียน ที่มาจากชุมชนนั้น จบการศึกษาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องแสดงความเห็นของคนในชุมชนและต้องได้รับการยอมรับจากชุมชน เมื่อได้รับการยอมรับถึงจะสามารถประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษานั้นได้

จากแนวคิดเรื่องการจัดทำหลักสูตรและการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอสรุปการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดังนี้

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาหมายถึงการปฏิบัติงานในด้านการเตรียมความพร้อม การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรกรณีพิเศษ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร การสรุปผลและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยการปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบการวางแผน การปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.3 การจัดการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 หมวด 4 มาตราที่ 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 20) ได้กล่าวถึง หลักในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2551 มีรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทาง สมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่ง เรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึง ประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่าง บุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ มีปฏิสัมพันธ์ ทำงานทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำประมวลผลการสอน การจัดทำแผนการเรียน การจัดการเรียนการสอน การจัดชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนเสริม การเลือกตำราเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยการปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจความรับผิดชอบการวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

2.2.4 การวัดและประเมินผลการศึกษา

การบริหารงานวิชาการจะเป็นภาพที่ประสบความสำเร็จได้นั้น การวัดประเมินผล การศึกษาถือเป็นหลักอย่างหนึ่งที่จะบอกได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ในการจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ จุดมุ่งหมายของการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

หลักในการวัดและประเมินผลการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.28) ได้กล่าวถึง หลักในการวัดและประเมินผลการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ว่าการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผล การเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมิน เป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็ม ตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการ เรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมิน อย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมิน ชิ้นงาน ภาระงาน แฟ้มสะสมผลงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิด โอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมินในกรณีที่ไม่ว่าน ตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอน ใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะ อัน พึง ประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียน มีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผล

การจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

จากความหมาย ขอบข่ายและขั้นตอนของการวัดและการประเมินผลทางการศึกษา จึงสรุปได้ดังนี้ การวัดและประเมินผลการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน โดยที่ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนเกี่ยวข้องทางด้าน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน ในการวัดและประเมินผลการศึกษา

2.2.5 การนิเทศภายในสถานศึกษา

ภารกิจหลักของสถานศึกษาที่สำคัญที่สุดก็คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในสถานศึกษาให้สามารถเสริมสร้างให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้านเต็มตามวัย เต็มศักยภาพ บุคลากรที่สำคัญที่เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจหลักเหล่านี้ให้บรรลุผลสำเร็จ คือ ครู ครูเหล่านี้มีความแตกต่างกันในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เจตคติต่อวิชาชีพ ประสบการณ์ กระบวนการ ตลอดจนถึงแนวคิดในการทำงาน ผู้บริหารเป็นฟันเฟืองที่สำคัญที่ต้องหาแนวทางเพื่อรวมพลังของครูที่มีความแตกต่างกันนี้ให้สามารถปฏิบัติภารกิจของตน คือ การสอนให้ ประสพผลสำเร็จตามความต้องการของหลักสูตร และในขณะเดียวกันก็มีความจำเป็น

ที่จะต้องเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานให้กับครูในสถานศึกษาทุกคน เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

จากภารกิจหลักและความจำเป็นดังกล่าว สิ่งหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาครูในด้านวิชาการและช่วยให้การบริหารงานวิชาการมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นก็คือ การนิเทศการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

สุกานดา ตปนียางกูร (2543, น. 5) ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทางวิชาการที่จะทำให้การศึกษาบรรลุตามปรัชญาและเป้าหมายประสงค์ เพราะงานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่จะช่วยปรับปรุงแก้ไข ริเริ่ม โดยการใช้นวัตกรรมและบริบททางสังคมเป็นแรงใจ และกระตุ้นให้ครูเกิดกำลังใจความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการนิเทศและมนุษย์สัมพันธ์เข้าช่วย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทุกวิถีทางทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

กมล ภูประเสริฐ (2545, น. 59) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งที่สามารถให้ผลรวดเร็วกว่า โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา เพราะผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำงานอยู่ร่วมกัน และผู้นิเทศในเรื่องหนึ่งอาจเป็นผู้รับการนิเทศในเรื่องหนึ่งได้ ในทำนองเดียวกันผู้รับการนิเทศก็อาจกลับไปเป็นผู้นิเทศในเรื่องที่ตนเองมีความสามารถสูงได้ จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น. 223) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

กรองทอง จิระเชษฐกุล และถวัลย์ มาศจรัส (2550, น. 4) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มตามวัยและศักยภาพ

หลักการนิเทศภายใน

กรรทอง จิรเดชากุล และถวัลย์ มาศจรัส (2550, น. 5) กล่าวว่า หลักในการนิเทศภายในมีดังนี้ คือ

1. การดำเนินการนิเทศ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
2. บุคคลที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษา
3. การนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องสอดคล้องกับความต้องการและจำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

ขั้นตอนการนิเทศภายใน

การนิเทศภายในที่เกิดคุณค่าหรือประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างแท้จริงนั้นต้องลงมือปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ตามกระบวนการนิเทศภายในที่กำหนดไว้ตามที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น. 232) ได้กำหนดขั้นตอนในการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศเป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดก่อนที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศต้องทราบสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการจัดโครงการนิเทศ การวางแผนตามลักษณะงานนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง วิธีการที่อาศัยหลักการ เหตุผลและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาความต้องการของสถานศึกษาพบว่า มีความต้องการนิเทศในด้านใดบ้าง แล้วนำมาจัดทำแผนและโครงการต่อไป ในการวางแผนยังกำหนดวิธีการว่าจะทำอย่างไร โดยกำหนดเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานนิเทศเป็นการนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วาง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ การประเมินเป็นขั้นสุดท้ายในการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินผล ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ทำการประเมินผล

การนิเทศภายในเป็นงานที่ช่วยพัฒนาครูอาจารย์ในด้านวิชาการในด้านการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในก็เนื่องมาจากผู้นิเทศมีจำนวนจำกัด เพื่อจะใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากร บุคลากรภายใน

สถานศึกษา และสถานศึกษาเองเป็นผู้ที่เข้าใจปัญหาการเรียนการสอนได้ดี รวมทั้งการสร้างความร่วมมือและแก้ไขปัญหาการทำงานร่วมกัน บุคลากรภายในสถานศึกษาที่จะสามารถนิเทศได้นอกจากผู้บริหารแล้ว ครูอาจารย์ผู้ที่มีประสบการณ์ความรู้ความชำนาญก็สามารถทำหน้าที่ผู้นิเทศได้ รวมทั้งเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาร่วม โครงการ เทคนิควิธีการนิเทศนั้นสามารถใช้ได้หลายรูปแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย จำนวนผู้เข้ารับการนิเทศ เวลาและทรัพยากรอื่น ๆ ในการจัดทำกรนิเทศนั้นควรจะได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ แล้วจึงนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ควรมีการประเมินผลโครงการนิเทศเพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน

การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู การกระตุ้นให้ครูเกิดขวัญและกำลังใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้บริหาร ครู มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้าน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน ในการนิเทศภายในสถานศึกษา

2.2.6 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยและพัฒนา เป็นกระบวนการหนึ่งที่น่ามาใช้ในหลายสาขา ในภาษาอังกฤษคือ Research and Development หรือ R&D ในหลายองค์กร หรือบริษัทจะตั้งหน่วยงานวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบการทำงานขององค์กรนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการวิจัยและพัฒนาไว้ดังนี้

รวีวรรณ ชินะตระกูล (2538, น. 11) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาหมายถึง กิจกรรม หรือกระบวนการที่ริเริ่มด้วยการวิจัยเพื่อให้ได้ทฤษฎีพื้นฐานสำหรับการพัฒนา เมื่อพัฒนาผลผลิตขึ้นมาแล้วนำไปทดลองใช้ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงทดลองใช้เป็นแนวทางกำกับ จึงจะมั่นใจในผลทดลองใช้นั้น ดังนั้นการวิจัยจึงเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการวิจัยและพัฒนา ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ

วิจารณ์ พานิช (2540, น. 63) กล่าวว่าไว้ว่า การวิจัยและพัฒนา หมายถึงกระบวนการที่มีเป้าหมายที่ต้องการสร้างเทคโนโลยีหรือวิธีการ ไม่ใช่แค่สร้างความรู้หรือวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา แต่มุ่งค้นหาสิ่งที่ดีมีคุณภาพยิ่งขึ้น

วรรณี โสมประยูร (2546, น. 12) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา หมายถึง การวิจัยที่นำองค์ความรู้จากผลการวิจัยประเภทต่างๆ หรือ การนำสิ่งประดิษฐ์ ที่มีอยู่แล้วไปจัดกระทำต่อเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งในกระบวนการวิจัยและกระบวนการพัฒนาที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกัน

เป็นชุดโครงการวิจัย เพื่อต่อยอดของเดิมให้เพิ่มผลผลิตที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่นำผลการวิจัยไปใช้

กล่าวโดยสรุป การวิจัยและพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่มีพัฒนาที่มีพื้นฐานจากการวิจัย มุ่งประโยชน์เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

นอกจากนี้ กาญจนา วัฒนา (2548, น. 3) ได้กล่าวถึงงานวิจัยกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ตอนหนึ่งว่า การวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ ครูจะทราบถึงวิธีการจัดการศึกษาที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ จากผลการวิจัย การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างกระบวนการคิด การฝึกทักษะ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้และทักษะในการสร้างงานวิจัย และมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมให้ครูสามารถใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สรุปคือ การปฏิบัติงานที่มุ่งให้ผู้บริหารและครูทำการวิจัยและนำผลการวิจัยมาประกอบการตัดสินใจรวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่นำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษาและเป็นแหล่งส่งเสริมประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพโดยที่ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน โดยการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.7 การประกันคุณภาพภายใน

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้การกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก หลักการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 หมวด 6 มาตรา 48 ว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพภายในจึงเป็น สิ่งจำเป็นที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ในการพัฒนา คุณภาพของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองชุมชน ว่านักเรียนจะได้รับ การศึกษาที่มีคุณภาพ

พฤษี ศิริบรรณพิทักษ์ และสุชาติ กิจพิทักษ์ (2545, น. 11) ได้อธิบายหลักการและ ขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในไว้ดังนี้ คือ

หลักการสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในมี 3 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคคลเสียหาย โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงาน ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่กระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงาน ตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมาย ชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ ที่มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันปฏิบัติ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษา มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน

ส่วนขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มี 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการเตรียมการ ซึ่งมีความสำคัญ คือ

1.1 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของ การประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะชี้แจงทำความเข้าใจโดยใช้บุคลากรภายใน สถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนภายในสถานศึกษาได้มีโอกาส เข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินการประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปีต่อมา

เน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบและแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินและการรวบรวมข้อมูล การนำเสนอผลการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง

1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหาร ซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรเป็นกรรมการ รับผิดชอบการพัฒนาและการประเมินคุณภาพงานนั้น

2. ชั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน

2.1 การวางแผน จำต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางในการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ สำหรับแผนต่างๆ ที่ควรจัดทำคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพและแผนงบประมาณ

2.2 การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะที่ดำเนินการต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานกันอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานทั้งระดับ บุคลากรรายกลุ่ม รายหมวด และให้การนิเทศ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่าการดำเนินงานที่ผ่านมามีบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลงข้อมูล และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้ว จะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลงผล และนำเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

3. ชั้นการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี เมื่อสถานศึกษาดำเนินการ ประเมินภายในเสร็จแล้วจะจัดทำรายงาน โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน มาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงานเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา (องค์กรมหาชน) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าว จึงสรุปถึง การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดโดยที่ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงานในการประกันคุณภาพภายใน

2.2.8 การจัดการแหล่งเรียนรู้

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของครูเป็นหัวใจและเป็นภารกิจหลักของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งครูผู้สอนผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารการศึกษาจะต้องดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22-30 ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ความเข้าใจประสบการณ์เรื่องการบำรุงรักษาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆที่ส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตได้แก่ห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์หอศิลป์สวนสัตว์สวนสาธารณะสวนพฤกษศาสตร์อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศูนย์การกีฬาและนันทนาการแหล่งข้อมูลแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

สรุปการใช้แหล่งเรียนรู้ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีคนเก่งมีความสุขโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะคือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยเรียนรู้อย่างสุขสันต์ด้วยกันทุกคน

2. การเรียนรู้แบบองค์รวมโดยการบูรณาการสาระและกระบวนการเรียนรู้
3. การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริงโดยเรียนโดยใช้สมองและสองมือ
4. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นโดยเรียนร่วมกันและรู้ร่วมกัน
5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองโดยเรียนอย่างใคร่ครวญทบทวนตนเอง

อย่างรอบด้าน

ความหมายและความสำคัญ

การจัดการแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอาจเรียกว่าแหล่งวิชาการชุมชน แหล่งวิทยาการในชุมชน หรือแหล่งทรัพยากรในชุมชน ซึ่งตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Community Resource หรือ Local Resource นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายอย่างแต่มีความหมายคล้ายคลึงกันเป็นส่วนมากได้ให้ความหมายของคำว่า แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนไว้ดังนี้

กูด(Good) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง สถาบัน องค์กรต่าง ๆ ตลอดจนทั้งบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในชุมชน รวมทั้งวัตถุสิ่งของที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติชุมชนและธรรมชาติ เป็นชุมชนทรัพยากรมหาศาลสามารถเรียนรู้จากชุมชนในเรื่องต่างๆมากมาย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนต่าง ๆ ในชุมชน ประวัติ ประเพณี พิธีกรรมของชุมชน แหล่งเรียนรู้ทางศาสนา วัฒนธรรม งานอาชีพ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำได้ให้ความหมายแหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง

1. สถาบันของชุมชนที่มีอยู่แล้วในวิถีชีวิตและการทำมาหากินในชุมชนเช่น วัด โบสถ์ วิหาร ตลาด ร้านขายของชำ ลานนวดข้าว ป่า ห้วย หนอง บึง เก็บเห็ด หาปลา เป็นต้น
2. สถานที่หรือสถาบันที่รัฐและประชาชนจัดตั้งขึ้น เช่น อุทยานการศึกษาในวัด และชุมชน อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติกลางทะเล ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์ศิลปาชีพ ศูนย์เยาวชน ศูนย์หัตถกรรมชุมชน หอสมุด ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเกี่ยวกับสัตว์ พืช ดิน หิน แร่ เป็นต้น
3. สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชน เช่น วิทยุทัศน์ ภาพสไลด์ โปรแกรมสำเร็จรูป ภาพยนตร์ หุ่นหรือโมเดลจำลอง ของจริง เป็นต้น
4. สื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชน เช่น หนังสือสารานุกรมวารสาร ตำรายาพื้นบ้าน ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภาพถ่าย เป็นต้น
5. บุคลากรผู้ที่มีความรู้ด้านต่างๆ ในชุมชน เช่น ผู้นำทางศาสนา เกษตรกร ศิลปินหมอพื้นบ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

พินิจดา วีระชาติ (2542) กล่าวถึงการนำแหล่งชุมชนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาไว้ดังนี้ ทรัพยากรในชุมชนประกอบด้วยสิ่งต่างๆหลายอย่างการนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาได้ดังนี้

1. บุคคลมีประโยชน์อย่างกว้างขวางต่อการนำมาใช้ประโยชน์ต่อการศึกษาดังเช่น

1.1 เป็นวิทยากรในด้านต่างๆแล้วแต่จุดประสงค์ของการเรียนรู้และความรู้ความชำนาญความสำเร็จในชีวิตของบุคคลนั้นๆ

1.2 เป็นตัวอย่างแบบอย่างในการดำเนินชีวิตให้แก่นักเรียนได้เห็นชีวิตตัวอย่างแบบอย่างแท้จริงของความสำเร็จในด้านต่างๆเช่นอาชีพคุณธรรมเกียรติยศชื่อเสียงการสละการทำประโยชน์แก่ชุมชนหรือสาธารณชน เป็นต้น

1.3 ใ้บุคคลช่วยเหลือกิจกรรมและกิจการต่างๆของสถานศึกษาเช่น

1.3.1 ช่วยเหลือสถานศึกษาในด้านการเงินวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หรือแรงงาน เป็นต้น

1.3.2 ให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นให้ความร่วมมือในการปรับปรุงหลักสูตรโปรแกรมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

1.3.3 เป็นกรรมการร่วมในหน่วยงานหรือแผนกต่างๆของโรงเรียน

1.3.4 ช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนเช่นช่วยในการดูแลเด็กช่วยในการรักษาพยาบาล

1.3.5 ช่วยในการสอนชุมชนแต่ละชุมชนประกอบด้วยบุคคลประเภทต่างๆมากมายมีความรู้ความสามารถต่างๆกันมีคนจำนวนมากยินดีที่จะช่วยเหลือโรงเรียนช่วยสอนนักเรียนสอนครูหรือประชาชนโรงเรียนอาจเชิญบุคคลเหล่านั้นเข้ามาช่วยสอนในสาขาวิชาที่ชำนาญแก่นักเรียนครูคณาจารย์โรงเรียนและประชาชน

2. วัฒนธรรมประเพณีระเบียบแบบแผนตลอดจนเศรษฐกิจการเมืองการปกครองและความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตาม

3. สถาบันองค์การและหน่วยงานต่างๆนักเรียนจะได้เรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสิ่งต่างๆเหล่านั้นต่อชุมชนตลอดจนความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆกับผู้เรียนและประชาชนการใช้ประโยชน์ของสิ่งต่างๆนั้นให้เป็นประโยชน์อย่างแท้จริงและเป็นธรรมในสังคม

4. โบราณสถานโบราณวัตถุและสิ่งก่อสร้างต่างๆนักเรียนจะได้เข้าใจประวัติความเป็นมาของชุมชนการเปลี่ยนแปลงของชุมชนตลอดจนความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ

เพื่อความรักสามัคคีความภูมิใจในชุมชนของตนการเห็นคุณค่าในมรดกทางวัฒนธรรมและร่วมมืออนุรักษ์สิ่งมีค่าต่างๆด้วย

5. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจนักเรียนจะได้เรียนรู้คุณค่าประโยชน์และโทษของสิ่งต่างๆต่อการดำรงชีวิตการปฏิบัติตนของคนในสังคมที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆเหล่านี้

สรุปได้ว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน ใฝ่เรียนใฝ่รู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดโดยที่ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน

2.3 ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

2.3.1 ที่ตั้งของจังหวัดปทุมธานี และสรุปข้อมูลพื้นฐานจังหวัดปทุมธานี

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดปทุมธานีได้กล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานจังหวัดปทุมธานีไว้ดังนี้

1) ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดปทุมธานี

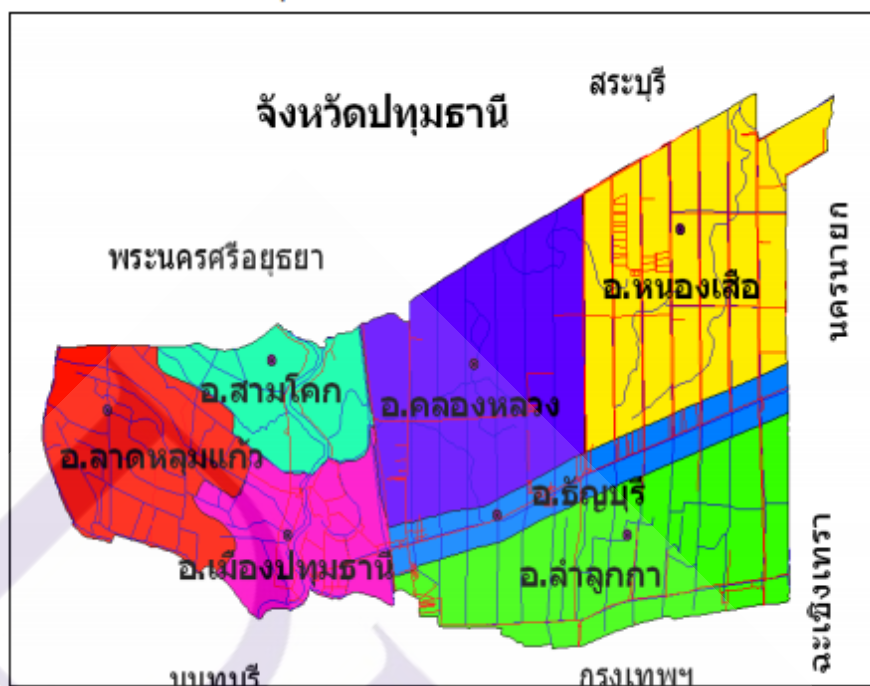
จังหวัดปทุมธานี ตั้งอยู่ในภาคกลางประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง 2.30 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,525.856 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 953,660 ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือ ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ 27.8 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

-ทิศเหนือ ติดกับอำเภอบางไทร อำเภอบางปะอินและอำเภอลำลูกกา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอหนองแค อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

-ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายกและอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

-ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และอำเภอลำลูกกา จังหวัดนนทบุรี

-ทิศใต้ ติดต่อกับเขตหนองจอก เขตคลองสามวา เขตสายไหม เขตบางเขน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และอำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี



ภาพที่ 2.1แผนที่ทางการปกครองจังหวัดปทุมธานี

1.1) การปกครอง

จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดในเขตปริมณฑล แบ่งการปกครองเป็น 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสามโคก อำเภอธัญบุรี อำเภอลองหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอลำลูกกา และอำเภอหนองเสือ

1.2) ตราสัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี



ภาพที่ 2.2ตราสัญลักษณ์จังหวัดปทุมธานี

รูปร่างกลมมีสัญลักษณ์ดอกบัวหลวงสีชมพูอยู่ตรงกลางและรวงข้าวสีทองอยู่ 2 ข้าง ดอกบัวและต้นข้าว หมายถึง ความสมบูรณ์ด้วย พืชพันธุ์ธัญญาหาร จังหวัดปทุมธานี

1.3) คำขวัญของจังหวัดปทุมธานี

ถิ่นบัวหลวง เมืองรวงข้าว เชื้อชาวมอญ นครธรรมะ พระตำหนักรวมใจ สดใส เจ้าพระยา ก้าวหน้าอุตสาหกรรม

2) ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสระบุรี

2.1) ขนาดที่ตั้ง และอาณาเขต

ที่ตั้ง จังหวัดสระบุรี ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานครประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศา 31 ลิปดา 43.59439 ฟลิปดาเหนือ กับเส้นแวงที่ 100 องศา 54 ลิปดา 35.58478 ฟลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ระยะทางประมาณ 108 กม. และตามทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะทางประมาณ 113 กิโลเมตร และตามแม่น้ำเจ้าพระยาแยกเข้าแม่น้ำป่าสักประมาณ 165 กิโลเมตร เนื้อที่ จังหวัดสระบุรีมีเนื้อที่ทั้งหมด 3,576 ตร.กม. หรือประมาณ 2,235,304 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.70 ของพื้นที่ประเทศ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ 111 ตำบล 971 หมู่บ้าน 21 เทศบาล 87 องค์การบริหารส่วนตำบลอาณาเขต จังหวัดสระบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอชัยบาดาล และ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี และอำเภอวังน้อย อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอภาชี อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

2.2) การปกครอง

จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดในภาคกลางของประเทศไทย แบ่งเขตการปกครองทั้งสิ้น 13 อำเภอ ได้แก่อำเภอเมืองสระบุรีอำเภอแก่งคอย อำเภอหนองแคอำเภอวิหารแดงอำเภอหนองแซง อำเภอบ้านหม้ออำเภอดอนพุด อำเภอหนองโดน อำเภอพระพุทธบาทอำเภอเสาไห้อำเภอมวกเหล็ก อำเภอวังม่วงอำเภอเฉลิมพระเกียรติ



ภาพที่ 2.3แผนที่ทางการปกครองจังหวัดสระบุรี



ภาพที่ 2.4 ตราสัญลักษณ์จังหวัดสระบุรี

2.3) คำขวัญจังหวัดสระบุรี

พระพุทธบาทสูงค่า	เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
ฐานผลิตอุตสาหกรรม	เกษตรนำล้ำแหล่งเที่ยว
หนึ่งเดียวกะหรีปั่นมด	ประเพณีตักบาตรดอกไม้งาม
เหลืองอร่ามทุ่งทานตะวัน	ลือลั่นเมืองชุมทาง

2.3.2 วิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ได้ประกาศวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าประสงค์ไว้ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี สระบุรี ตั้งอยู่ที่ตำบลบางปรอก ถนนปทุมสัมพันธ์ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12130 เว็บไซต์ www.ssps4.go.th E-mail ssps4.go.th เป็นหน่วยงานการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการศึกษาในท้องที่จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสระบุรี

วิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 เป็นองค์กรธรรมาภิบาล ทันสมัย ยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

1. พัฒนาการมัธยมศึกษาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ทันสมัย ประชากรวัยเรียนมีคุณภาพระดับสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย

2. พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูงมีคุณธรรมมีจริยธรรม

3. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่กลุ่มอาชีพเทียบเคียงมาตรฐานสากล

4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพและกระจายอำนาจตามหลักนิติบุคคล

5. ระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาการจัดการมัธยมศึกษาที่เข้มแข็ง

ค่านิยมองค์กรสพม.4 ปทุมธานี-สระบุรีเป็นหนึ่งเดียว(wholeness) และเป็นสังคมเปี่ยมสุข(happiness social)

เป้าประสงค์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

1. สร้างสรรค์นักเรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก(World Citizen) เป็นคนดีคนเก่ง มีความสุขมีลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการตามหลักโฮเวิร์ดการ์ดเนอร์การสื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์และความรับผิดชอบต่อสังคมโลก

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นคนดีมีจรรยาบรรณเป็นคนเก่งสอนอย่างมีคุณภาพ ใช้ภาษาเพื่อการสอนเป็นภาษาไทยคู่ภาษาอังกฤษยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมีวิสัยและกำลังใจผ่านการประเมินในระดับชาติ

3. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่กลุ่มอาชีพเพื่อการมีงานทำ เทียบเคียงมาตรฐานสากล

4. สร้างองค์กรและ โรงเรียนชั้นดีบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ TQA เป็นผู้นำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและใช้จัดการเรียนการสอน และผ่านการประเมินตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

5. โรงเรียนมีปัจจัยพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานสากลมีการพัฒนาบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในองค์กรและโรงเรียนให้มีความสะอาดร่มรื่น สวยงาม อบอุ่น ปลอดภัยปลอดภัย เสพติด

6. ระดมสรรพกำลังภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาจัดการเรียนรู้และร่วมพัฒนากับสถานศึกษา ในระดับท้องถิ่นระดับภูมิภาคระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ พลิกระบบการจัดการมัธยมศึกษาและระบบการเรียนรู้ใหม่สู่คุณภาพ มาตรฐานระดับสากล ที่มีไ่มุ่งแต่ผสมสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงคุณภาพ ในมิติ การศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนามิติคุณภาพเก่ง8ประการตามหลัก โฮเวิร์ดการ์ดเนอร์ ดังนี้

1. เก่งภาษาเก่งในการใช้ถ้อยคำมีความสามารถด้านการอ่านเขียนเช่นนักกฎหมาย นักเขียนนักหนังสือพิมพ์

2. เก่งตรรกะ-คณิตศาสตร์ มีความสามารถด้านตัวเลขและเหตุผลประดิษฐ์คิดค้นเช่น นักวิทยาศาสตร์บัญชีโปรแกรมเมอร์

3. เก่งมิติด้านการคิดรูปภาพมองสิ่งต่างๆได้มากกว่าคนอื่นเขียนออกมาเป็นภาพได้ ชัดเจน เช่นสถาปนิก ศิลปินวิศวกรช่างกลนักถ่ายรูป

4. เก่งร่างกายการเคลื่อนไหวความสามารถด้านพลังกำลังความคุมการเคลื่อนไหวของ ร่างกายเช่นนักกีฬานักประดิษฐ์หัตถกรรมนักแสดงกายกรรม

5. เก่งดนตรีความสามารถและชื่นชมในเสียงทำนองจังหวะหูไวต่อเสียงจับจังหวะแยกเสียงเครื่องดนตรีได้ดีเช่นนักดนตรีนักประพันธ์เพลง

6. เก่งมนุษย์สัมพันธ์ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้าใจผู้อื่นสังเกตและรับรู้อารมณ์ เช่นนักบริหาร ประสานงานนักไกล่เกลี่ยและเป็นครูได้ดี

7. เก่งในการรู้จักจิตใจของตนเองเป็นผู้ที่ประเมินและเข้าใจอารมณ์ของตนเองได้ดี ชอบคิดไตร่ตรองชอบนั่งสมาธิ มีวินัยในตนเองสูงเช่นพระนักสอนศาสนานักแนะแนว

8. เก่งการเป็นนักธรรมชาติวิทยาการสังเกตสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติการจำแนกแยกแยะจัดหมวดหมู่สิ่งต่างๆรอบตัวเป็นผู้รักธรรมชาติเข้าใจธรรมชาติตระหนักในความสำคัญของสิ่งแวดล้อมรอบตัว

2.3.3 ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ

ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ของนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2559 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 52.29 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยร้อยละ 35.89 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 27.76 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 24.88 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 31.62

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจและศึกษางานวิจัยต่างๆ พบว่า มีนักการศึกษาหลายท่านได้ดำเนินการศึกษาวิจัยในเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

วราเชษฐ์ จันทร์ภิมย์ (2545, 55) ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่าการบริหารงานวิชาการได้มีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาทุกด้าน 9 ด้านคือ การบริหารงานด้านวิชาการด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ด้านการบริหารโครงการ ด้านการวิจัยและพัฒนาและการบริการงานด้านวิชาการ ด้านการประเมินผลงานส่วนปัญหาการบริการงานด้านวิชาการด้านหลักสูตรคือครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระสำคัญต่างๆของหลักสูตรใหม่ ข้อเสนอแนะ ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแก่คณะครูตลอดจนผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ปัญหาการดำเนินงานวิชาการด้านการเรียนการสอน คือสถานศึกษาขาดแคลนครู จำนวนครูไม่ครบชั้นข้อเสนอแนะควรจัดรวมโรงเรียนของห้องเรียน ที่อยู่ใกล้เคียงเข้าด้วยกัน ข้อเสนอแนะปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านพัฒนาบุคลากรทางวิชาการคือ ขาดการส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้ศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

ไพฑูรย์ ภูมิซ้อ (2546, ง) ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยที่ ด้านการยึดมั่นผูกพันกับโรงเรียนอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านการกระจายอำนาจและ การมอบอำนาจในการตัดสินใจ ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานและด้านการไว้วางใจกัน ตามลำดับ 2) ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วม การให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีสิทธิตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบโดยไม่ต้องปรึกษาผู้บริหาร การมีโอกาสได้เลือกปฏิบัติงานตามความถนัดความต้องการ และความสนใจ ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานทุกฝ่าย และการเสริมสร้างบรรยากาศทำงานให้ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ตามลำดับ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ โรงเรียนขนาดเล็กมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

ธรรมเนียม เพ็ชรพงษ์ (2547, ง) ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านกรณีศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีส่วนร่วมในงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และ 3) ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาขนาดกลาง มีส่วนร่วมในงานวิชาการมากกว่าบุคลากรในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก

จิตติมา วงศ์อาษา (2547, ง) ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดลำพูน ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการจ้ดองค์การ การนำ และการควบคุม ส่วนความต้องการมีส่วนร่วม พบว่า มีความต้องการในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน แต่ละด้านสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาหรือจัดลำดับความสำคัญของงานโครงการ และมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียนและให้ข้อมูล เสนอความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการวางแผนสูงสุด 2) ด้านการจ้ดองค์การ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการร่วมพิจารณาสรรหาบุคลากรเข้ามาเป็นครู และมีความต้องการเสนอแนะต่อโรงเรียนเพื่อนำผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนสูงสุด 3) ด้านการนำ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของครูให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และมีความต้องการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนสูงสุด 4) ด้านการควบคุม ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณของโรงเรียน และมีความต้องการร่วมควบคุม สอดส่องความประพฤติของนักเรียนสูงสุด ซึ่งปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากขึ้น และแจ้งข้อมูลข่าวสาร การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

นิภา อินทวงศ์ (2548, น.ง) ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมครูผู้ปฏิบัติการสอนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การนำองค์การและการควบคุม ซึ่งครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า ด้านการวางแผน ควรมีการประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูผู้ปฏิบัติการสอนเกี่ยวกับการจัดทำแผนประจำปี โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมด้านการจัดองค์การ ควรจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินผลงานปฏิบัติงานและฟังข้อคิดเห็น ด้านการนำองค์การ ควรให้ครูผู้ปฏิบัติการสอนมีส่วนร่วมในการนำองค์การและร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ด้านการควบคุมควรให้ครูผู้ปฏิบัติการสอนมีส่วนร่วมในการควบคุมอย่างทั่วถึง ควรจัดระบบการควบคุมปฏิบัติงานและมีการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร

สมใจ ศรีเอี่ยม (2548,ง) ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวม คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ดาราวรรณ ศรีกาญจนา (2548,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้แบ่งการบริหารงานวิชาการออกเป็น 9 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตรและการเอาไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านนิเทศการศึกษา ด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน ด้านส่งเสริมการสอนด้านการประชุมและอบรมวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการเอาไปใช้ ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ด้านงานส่งเสริมการสอน ด้านการประชุมและอบรมทางวิชาการ

บัวผัน ชันดี (2551,73-74) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูมีทัศนต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทัศนต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรีชาติ ชมชื่น (2555) ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา พบว่า ได้แนวคิดและข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบหลักในการบริหารงานวิชาการ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) การวางแผนและพัฒนาส่งเสริมทางวิชาการ 5) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6) การนิเทศภายใน 7) การวัดผลและประเมินผล

Lind (1993, p.1712-B) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและความกดดัน (ความยกย่องตนเอง รูปแบบของพฤติกรรม) วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ต้องการหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของการบริการและเลือกตัวแปรที่เป็นสื่อที่มีศักยภาพและระดับความกดดันของลูกจ้าง เพื่อนำมาพิจารณาว่า ตัวแปรใดที่มีผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อม โดยส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารที่ต่างกัน มีผลระดับความกดดันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม และแบบให้ความเมตตา มีระดับความกดดันต่ำกว่ารูปแบบการบริหารอื่นๆ โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีแรงกดดันต่ำกว่า

Elliont(1994, p. 307-A) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการรับรู้ประสิทธิผลของสถาบันของวิทยาลัยชุมชนในนอร์ทแคโรไลนา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร คณาครู และเจ้าหน้าที่ในวิทยาลัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมี

ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผล และพบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารไม่มีผลการรับรู้ในประสิทธิผลของวิทยาลัย

Baksh (1995, p. 351) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และเจตคติในการทำงาน พบว่า ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างโปรแกรมการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในค่าตอบแทน ความผูกพันต่อองค์กรและความพึงพอใจในการมีอิสระในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างโปรแกรมการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในหัวหน้างาน จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน

Porter(1995)ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ของวิทยาลัยชุมชน เมื่อบรรณารักษ์ของวิทยาลัยชุมชนเผชิญกับความต้องการการบริการที่เพิ่มขึ้นจากการปฏิบัติเทคโนโลยีข้อมูล พวกเขาจะต้องเผชิญกับความกดดันด้านการให้บริการภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ และโอกาสความก้าวหน้าจำกัด การศึกษาครั้งนี้เป็นการแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อความพึงพอใจทางจิตวิทยา สังคม และอธิบายความต้องการบรรลุความต้องการด้วยทฤษฎีของ Maslow และ Herzberg ในทฤษฎีมนุษย์สัมพันธ์ของการบริหารงานตามทฤษฎี Y ทฤษฎีสถานการณ์

สรุปงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลต่อทัศนคติและคุณภาพของการบริหารงานวิชาการ ส่วนงานวิชาการที่มีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม นั้น มี 7 ด้าน คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประกันคุณภาพภายในและการจัดการแหล่งเรียนรู้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Description research) มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำนวน 42 โรงเรียน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในปีการศึกษา 2559 มีจำนวนทั้ง 38 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบสัดส่วน (Proportion sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยมีผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key informants) คือ สอบถามจากผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 1 คน ครู 2 คน และผู้แทนกรรมการสถานศึกษา 1 คนรวมแต่ละสถานศึกษาจำนวน 5 คน

ตารางที่ 3.1 ประชากรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ลำดับที่	ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษา	จำนวนประชากร (โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)
1	ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ	21	19
2	ขนาดกลาง	12	10
3	ขนาดเล็ก	9	9
รวม		42	38
4	สถานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปทุมธานี	21	19
5	สถานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสระบุรี	21	19
รวม		42	38
6	ผลการทดสอบระดับชาติ o-net สูงกว่าค่าเฉลี่ย	8	7
7	ผลการทดสอบระดับชาติ o-net ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	34	31
รวม		42	38

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน

1. ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น
 - 1.1 ใหญ่พิเศษและใหญ่
 - 1.2 กลาง
 - 1.3 เล็ก
2. ที่ตั้ง
 - 2.1 จังหวัดปทุมธานี
 - 2.2 จังหวัดสระบุรี
3. ผลการทดสอบระดับชาติ จำแนกเป็น
 - 3.1 สูงกว่าค่าเฉลี่ย
 - 3.2 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในด้าน

1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพภายใน
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) และแบบสัมภาษณ์

3.3.1 แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ที่ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ครู และผู้แทนกรรมการสถานศึกษา และข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน ประเภทของโรงเรียน แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกคำถามออกเป็น 7 ด้าน คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประกันคุณภาพภายใน การจัดการแหล่งเรียนรู้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับของลิเคอร์ท (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541: 77-82) โดยกำหนดเกณฑ์น้ำหนักคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยมีการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย โดยนำค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามทีละข้อไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 69 - 71) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามผู้แทนโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

3.3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth interview) ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ครู และผู้แทนกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนที่มีผลการจัดการจัดการศึกษาดีเด่น เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key informant interview)

3.4 การสร้างเครื่องมือ

3.4.1 การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา บทความ วารสาร เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

2. รวบรวมข้อมูลและความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

5. นำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เชิงโครงสร้าง (Construct Validity) รวมทั้งด้านการใช้ภาษาและอื่นๆของข้อคำถามแต่ละข้อที่เห็นสมควรให้แก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของแต่ละข้อคำถามแล้วนำข้อคำถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective: IOC) ได้ค่า 0.98 โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อดังนี้

- +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจข้อความตรงตามประเด็นของเนื้อหา
- 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความตรงตามประเด็นของเนื้อหา
- 1 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความไม่ตรงตามประเด็นของเนื้อหา

6. ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อตามข้อสังเกตและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจอีกครั้ง

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร โรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการ กลุ่มบริหารวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้แทนครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุดแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อคำถามรายข้อกับผลรวมทั้งหมด (Corrected Item Total Correlation) ได้ค่า Reliability Coefficients เท่ากับ .93 (รายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก)

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยต่อไป

3.4.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกมีลักษณะแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1. เป็นเค้าโครง (Outline) หัวข้อคำถามครอบคลุมค่านิยมทั้ง 7 ด้านมีการวางแผนเตรียมชุดคำถามและวิธีการดำเนินการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า

2. มีความยืดหยุ่น (Flexible) ลักษณะของคำถามปลายเปิด (open - ended question) เปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นอธิบายความสำคัญของปัญหาอย่างลึกซึ้งในแง่มุมที่หลากหลายพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

3. เรียงข้อคำถามตามลำดับความสำคัญอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

4. นำร่างแบบสัมภาษณ์ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษารับคำแนะนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในภาคสนามต่อไป

5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.5.1 บันทึกขอเสนอต่อสำนักงานประสานงานบัณฑิตศึกษาวิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.5.2 สั่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์ หรือเก็บคืนด้วยตนเอง สั่งแบบสอบถามจำนวน 38 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทุกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

3.5.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ฝ่ายวิชาการ ครู และผู้แทนกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน จากจำนวนโรงเรียน 5 โรงเรียน รวมจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ 5 คน

3.5.4 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้คืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ ลงรหัสและวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ดังนี้

3.6.1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยมีการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย โดยนำค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามที่ละข้อไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 69 - 71) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 -5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 -4.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 -3.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 -2.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 -1.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3.6.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

วิเคราะห์โดยทดสอบค่า (F – test) เปรียบเทียบรายคู่ ในแต่ละด้าน โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe’s Medthod)

3.6.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามที่ตั้ง วิเคราะห์โดยทดสอบค่า (t-test)

3.6.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามผลการทดสอบระดับชาติ วิเคราะห์โดยทดสอบค่า (t-test)

3.6.6 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์โดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.6.7 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์โดยการตีความ (Interpretation) ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่ได้จับบันทึกไว้

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติดังนี้

3.7.1 สถิติพื้นฐาน ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.7.2 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ใช้การทดสอบ t-test F-test และ ANOVA

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน เรียงลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษากิจการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมโดดเด่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 4

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดโรงเรียน ที่ตั้ง
และผลการทดสอบระดับชาติ (n = 38)

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. ขนาดโรงเรียน		
2.1 เล็ก	9	23.68
2.2 กลาง	10	26.31
2.3 ใหญ่และใหญ่พิเศษ	19	50.00
4. ที่ตั้ง		
4.1 จังหวัดปทุมธานี	19	50.00
4.2 จังหวัดสระบุรี	19	50.00
5. ผลการทดสอบระดับชาติ		
5.1 สูงกว่าค่าเฉลี่ย	7	18.42
5.2 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	31	81.58

จากตารางที่ 4.1 โรงเรียนที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ (ร้อยละ 50.00) มีที่ตั้งอยู่ที่จังหวัดปทุมธานี (ร้อยละ 50.00) และผลการทดสอบระดับชาติต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (ร้อยละ 81.58)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกเป็นรายด้าน
(n = 38)

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 4	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.06	0.87	มาก	4
2. การจัดการเรียนการสอน	3.93	0.93	มาก	7
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา	4.22	0.82	มาก	1
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา	4.13	0.94	มาก	2
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.11	0.78	มาก	3
6. การประกันคุณภาพภายใน	4.04	0.89	มาก	5
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้	4.01	0.95	มาก	6
เฉลี่ยรวม	4.05	0.88	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของ
คะแนนสูงที่สุดและรองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการนิเทศภายใน
สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และ 4.13 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ
ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 38)

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ร่วมวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.17	0.99	มาก	3
2. ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	4.10	0.81	มาก	2
3. ร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.98	0.76	มาก	4
4. ร่วมนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.00	0.78	มาก	5
5. ร่วมประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.20	0.91	มาก	1
6. ร่วมสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา	3.91	0.87	มาก	6
เฉลี่ยรวม	4.06	0.85	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดและรองลงมา คือ ร่วมประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา และร่วมวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และ 4.10 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ร่วมสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 38)

การจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
7. ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้	3.95	0.80	มาก	3
8. ร่วมวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน	4.13	0.76	มาก	1
9. ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียน	4.04	0.65	มาก	2
10. ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน	3.92	0.66	มาก	5
11. กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน	3.59	0.74	มาก	6
12. ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.94	0.68	มาก	4
เฉลี่ยรวม	3.93	0.72	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดและรองลงมา คือ ร่วมกันวางแผนและดำเนินการจัดการเรียนการสอน และ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียน ร่วมประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และ 4.04 ตามลำดับ ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ กรรมการ

สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94

ตารางที่ 4.5 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 38)

การวัดและการประเมินผลการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
13 ร่วมสร้างระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน	4.30	0.70	มาก	3
14. ร่วมรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน	4.32	0.66	มาก	2
15. ร่วมวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน	4.34	0.78	มาก	1
16. ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมประเมินผลการศึกษา	4.11	0.85	มาก	4
17. ร่วมนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.03	0.66	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.22	0.73	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุดและรองลงมา คือ วัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน และร่วมรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และ 4.32 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือการร่วมนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03

ตารางที่ 4.6 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 38)

การนิเทศภายในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
18. ร่วมวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน	4.11	0.75	มาก	3
19. ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน ตามแผนการนิเทศ	4.15	0.66	มาก	2
20. ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู	4.06	0.75	มาก	4
21. ร่วมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	4.21	0.61	มาก	1
เฉลี่ยรวม	4.13	0.69	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดและรองลงมา คือ ด้านร่วมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนตามแผนการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และ 4.15 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

ตารางที่ 4.7 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 38)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
22. ร่วมกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย	4.33	0.70	มาก	1
23. ร่วมจัดทำแผนงานวิจัยในชั้นเรียนตามนโยบายของโรงเรียน	4.06	0.86	มาก	3
24. ร่วมนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการหรือการจัดการเรียนการสอน	3.91	0.65	มาก	5
25. ร่วมเรียนรู้และจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน	4.29	0.54	มาก	2
26. ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการวิจัยทางการศึกษากับองค์กรภายนอก	3.97	0.77	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.11	0.70	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า 7 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดและรองลงมา คือ ร่วมกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย และด้านร่วมเรียนรู้และจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และ 4.29 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุดคือ ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91

ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการประกันคุณภาพภายใน จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 38)

การประกันคุณภาพภายใน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
27. ร่วมสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา	4.03	0.60	มาก	3
28. ร่วมตรวจสอบคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.62	0.75	มาก	1
29. ร่วมประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.48	0.56	มาก	2
30. ร่วมนำผลของการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา	3.03	0.54	ปานกลาง	4
เฉลี่ยรวม	4.04	0.61	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการประกันคุณภาพภายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดและรองลงมา คือ ร่วมตรวจสอบคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และร่วมประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และ 4.48 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ร่วมนำผลของการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03

ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ (n = 38)

การจัดการแหล่งเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
31. ร่วมวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.05	0.53	มาก	2
32. ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้	4.08	0.75	มาก	1
33. ร่วมสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	3.95	0.61	มาก	4
34. ร่วมส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน	3.97	0.55	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.01	0.61	มาก	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดและรองลงมา คือ ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ และ ร่วมวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และ 4.05 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือร่วมสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน (n = 38)

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	เล็ก (n=9)		กลาง (n=10)		ใหญ่และใหญ่ พิเศษ (n=19)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.21	0.64	4.29	0.66	4.36	0.61
2. การจัดการเรียนการสอน	4.11	0.73	4.23	0.78	4.31	0.72
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา	4.24	0.68	4.06	0.62	4.24	0.64
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา	4.18	0.65	4.17	0.64	4.24	0.61
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา	4.06	0.78	4.19	0.81	4.16	0.81
6. การประกันคุณภาพภายใน	4.12	0.76	4.07	0.77	4.18	0.74
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้	4.02	0.64	3.98	0.64	4.15	0.66
เฉลี่ยรวม	4.13	0.70	4.14	0.70	4.23	0.68

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน (n = 38)

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.32	0.61	1.54	.201
	ภายในกลุ่ม	36	220.18	0.43		
	รวม	38	232.93	1.12		
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.73	2.79	5.69	.008
	ภายในกลุ่ม	36	201.26	0.41		
	รวม	38	223.89	3.18		
3. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.27	0.52	1.31	.261
	ภายในกลุ่ม	36	213.71	0.41		
	รวม	38	228.79	0.92		
4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.54	0.77	3.68	.242
	ภายในกลุ่ม	36	301.13	0.47		
	รวม	38	332.56	1.29		
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.12	1.56	1.42	.134
	ภายในกลุ่ม	36	247.29	0.42		
	รวม	38	250.41	1.98		
6. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.64	0.82	3.69	.082
	ภายในกลุ่ม	36	335.88	0.57		
	รวม	38	337.52	1.39		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม แหล่งความแปรปรวน		df	SS	MS	F	Sig.
7. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	3.24	1.27	1.36	.232
	ภายในกลุ่ม	36	221.28	0.32		
	รวม	38	240.31	1.87		
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.55	1.19	2.67	.165
	ภายในกลุ่ม	36	248.67	0.43		
	รวม	38	263.77	1.67		

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe มีข้อค้นพบดังตารางที่

4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ (Post Hoc) ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน (n = 38)

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ขนาดของโรงเรียน	\bar{X}	เล็ก	กลาง	ใหญ่และใหญ่พิเศษ
			4.11	4.23	4.31
ด้านการจัดการเรียนการสอน	เล็ก	4.11		- 0.12	- 0.20
	กลาง	4.23			- 0.08
	ใหญ่และใหญ่พิเศษ	4.31			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมรายคู่ พบว่าระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามที่ตั้ง (n = 38)

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	จังหวัด ปทุมธานี (n = 19)		จังหวัด สระบุรี (n = 19)		t	p- value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.31	0.61	4.24		
2. การจัดการเรียนการสอน	4.13	0.66	4.10	0.68	0.49	.62
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา	4.21	0.62	4.12	0.63	1.65	.10
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา	4.17	0.76	4.07	0.76	1.70	.09
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา	4.14	0.62	3.97	0.71	2.76	.08
6. การประกันคุณภาพภายใน	4.19	0.78	4.06	0.77	1.78	.27
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้	4.07	0.71	4.12	0.78	1.94	.31
เฉลี่ยรวม	4.17	0.68	4.10	0.71	1.70	.23

จากตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามที่ตั้ง พบว่า ในภาพรวมใน
รายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามผลการทดสอบระดับชาติ (n = 38)

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	สูงกว่า		ต่ำกว่า		t	p-value
	ค่าเฉลี่ย		ค่าเฉลี่ย			
	(n = 7)		(n = 31)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.62	0.90	3.66	1.00	2.75	.19
2. การจัดการเรียนการสอน	3.66	0.82	3.80	1.04	2.35	.08
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา	3.61	0.83	3.73	1.03	2.80	.17
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา	3.59	0.86	3.63	1.39	2.37	.14
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.58	0.82	3.62	1.12	3.81	.10
6. การประกันคุณภาพภายใน	3.92	0.86	3.78	0.98	2.81	.11
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้	4.01	0.88	3.81	0.99	2.76	.13
เฉลี่ยรวม	3.17	0.85	3.72	1.08	2.81	.13

จากตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามผลการทดสอบระดับชาติ พบว่า ในภาพรวมและรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ตารางที่ 4.15 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ปัญหา	จำนวน	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา			
- ผู้บริหาร ครู มีส่วนร่วมในการ ทำหลักสูตรน้อย	21	- ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษา ควรมี ส่วนร่วมสร้าง และปรับปรุงหลักสูตร	34
- โรงเรียนไม่ได้จัดทำแผนการ จัดทำหลักสูตร แต่ต้องการให้มี การปรับปรุงหลักสูตรทุกปี	20	สถานศึกษา - ควรมีการนิเทศ กำกับติดตามร่วมกันอย่าง ละเอียด	24
		- ควรมีการประเมินผลร่วมกัน	20
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน			
- ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วน ร่วมในการจัดการเรียนการสอน	36	- เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนการสอน	25
- ผู้บริหารไม่สนับสนุนการจัดการ เรียนการสอนเท่าที่ควร เช่น งบประมาณ ภาระงานของครู	24	- จัดให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสร้าง ความเข้าใจกับตัวหลักสูตรให้ไปในแนวทาง เดียวกันเพื่อจะบรรลุเป้าหมายการบูรณาการ	23
- ขาดความร่วมมือกันของครูในแต่ ละรายวิชาในการบูรณาการวิชา เรียนของนักเรียน	15	- ผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดการเรียนการ สอนและรับฟังความคิดเห็นจากครู	21

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
3.ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา			
- ในการวัดความรู้ ประเมิน นักเรียนต้องใช้เครื่องมือหลากหลาย ใช้เวลาในการสร้างก่อนข้างนาน	20	- ควรสร้างเครื่องมือการวัดผล ประเมินผลที่เหมาะสมกับนักเรียน	32
- มีความซับซ้อนเนื่องจากมีหลายระบบที่มาวัด ประเมินผลนักเรียน	11	- ควรร่วมกันพัฒนาระบบกรอกคะแนนที่เสถียรและเอื้อต่อการประเมินผล	21
4.ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา			
- การจัดการนิเทศน้อยครั้ง ทำให้ครูไม่กระตือรือร้น	27	- จัดการนิเทศให้บ่อยครั้งขึ้น	29
- โรงเรียนขนาดเล็กไม่มีตำแหน่งรองผู้อำนวยการแต่ให้ครูขึ้นมาดำรงตำแหน่งครูผู้สอนซึ่งมีภาระงานสอนเยอะมาก ทำให้ขาดกระบวนการบริหารด้านการนิเทศการศึกษา	23	- ลดภาระงานนอกเหนือจากการสอนของครูลง เพื่อให้ครูได้มีเวลาพัฒนากระบวนการนิเทศให้ดีขึ้น	21
- ครูทุกคนมีหน้าที่ในการสอนไม่สามารถนิเทศหรือเวลาที่ไม่ตรง เวลาเฉพาะ โรงเรียนขนาดเล็ก	10	- ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการนิเทศ	15
5.ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา			
- เมื่อทำการวิจัยแล้วไม่ได้นำมาพัฒนางานในแต่ละหน้าที่ เนื่องจากมีข้อจำกัดในแต่ละบริบทของแต่ละโรงเรียน	21	- ควรจัดให้มีการเผยแพร่งานวิจัยไปยังองค์กรภายนอก	32
- ควรจัดให้มีการเผยแพร่งานวิจัย ไปยังองค์กรภายนอก	20	- ครูควรมีทัศนคติว่าการวิจัยเป็นหน้าที่ที่ต้องทำและควรนำมาพัฒนาการสอนของตน	12

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
6. การประกันคุณภาพภายใน			
- โรงเรียนไม่ได้เตรียมตัวกับการรับการประกันคุณภาพ ซึ่งทำให้ไม่ปรับตัวกับการประเมิน	20	- ควรส่งเสริมให้ครูร่วมกำหนดแนวทางในการประกันคุณภาพภายใน	16 14
-การประกันคุณภาพภายในมีความซับซ้อนยุ่งยากในการจัดการเอกสารเพื่อเตรียมรับการประเมินคุณภาพโรงเรียน	15	- ควรปรับด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและการส่งข้อมูล	
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้			
-ครูไม่รู้จักแหล่งเรียนรู้และไม่ได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	20	-ควรเปิดโอกาสให้องค์กรภายนอกเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ	25 15
-นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ใกล้โรงเรียน	12		
-แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่หลากหลายพอ	8	-โรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณพานักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ใกล้โรงเรียน	14
		-ครูควรทำความรู้จักแหล่งเรียนรู้	

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีผลงานเด่นด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียน/รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 5 คน สรุปผลดังนี้

1. แนวคิดการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม

1.1 เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีบทบาทร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา

1.2 มีการสื่อสารระหว่างชุมชนอยู่เสมอ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีการประสานการทำงานอย่างใกล้ชิด

2. หลักการ

2.1 โรงเรียนมีการดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างผู้บริหารครูและนักเรียน

2.2 โรงเรียนจัดให้ครูมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยมีการนิเทศการเรียนการสอนอย่างเข้ม

2.3 จัดให้มีการนำเสนอผลการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่เสมอ

2.4 ผู้บริหารควรไปเยี่ยมห้องเรียนขณะครูกำลังสอนบ้าง ใหู้ว่าในโรงเรียนครูสอนกันอย่างไรและควรทำเป็นประจําจนครูรู้สึกเป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้บริหารเดินตรวจดู

2.5 ขึ้นวางแผนก่อนดำเนินงาน ผู้บริหารจำเป็นต้องวางแผนงานด้านวิชาการเอาไว้โดยกำหนดนโยบายการปฏิบัติงาน จัดระบบงาน การกำหนดวิธีการ จัดบุคลากร จัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงาน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้งานดำเนินไปตามเป้าหมายและขั้นตอนของแผนที่วางไว้ โดยให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย

3. ผลความสำเร็จ

ผลงานที่โดดเด่นของโรงเรียนคือคุณภาพของผู้เรียนที่สามารถทำผลการทดสอบระดับชาติสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศในทุกวิชา อยู่ในกลุ่มโรงเรียนแกนนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีอัตราการแข่งขันสูง

1. ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนของท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรอย่างไรบ้าง มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร

สถานศึกษาที่ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร จะมีผลต่อการจัดการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษานั้นจะต้องจัดจากหลักสูตรแกนกลาง ผสมผสานกับความต้องการของสถานศึกษา และชุมชน เพื่อสร้างผลผลิตเป็นผู้เรียนที่มีศักยภาพตามมาตรฐานของชาติและตรงกับความต้องการของคนแต่ละพื้นที่ ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ปัญหา

- ผู้บริหาร ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพราะมีการแบ่งหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตร ครูเป็นผู้มีบทบาทหลักในการจัดทำ

ข้อเสนอแนะ

- ผู้บริหารควรร่วมกับครูเป็นผู้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรทุกขั้นตอน

2. ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนของท่าน ส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร

สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษเช่น สถานศึกษาในเครือจุฬาลงกรณ์ที่เน้นความสามารถทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีลักษณะทางสอนที่เน้นฝึกผู้เรียนให้มีทักษะการคิด ในทางวิทยาศาสตร์ ลักษณะการเรียนการสอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสถานศึกษาในเครือทั่วประเทศ 12 แห่งนี้ทำให้ มีการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของการเรียนการสอนให้เป็นมาตรฐานเดียวกันอยู่เสมอ เกิดเป็นเครือข่ายที่แข็งแกร่งและสร้างชื่อเสียงจนเป็นเอกลักษณ์ การมีเป้าหมายในการผลิตนักเรียนชัดเจนนี้เอง ส่งผลให้ผู้ปกครองที่จะนำนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาต้องเข้าใจและยอมรับบริบทของสถานศึกษาว่าจะมีลักษณะการเรียนการสอนอย่างไร

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนสร้างนโยบาย วิสัยทัศน์ อำนวยความสะดวกให้ครูจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและความหลากหลายครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมสร้างชั้นเรียน อิงกับความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมีส่วนสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น ให้ความเห็นและสนับสนุนงบประมาณในกิจกรรมต่างๆ

สถานศึกษาที่มีชื่อเสียงมายาวนานก่อให้เกิดความคาดหวังและความเชื่อมั่นของผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานมาเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความเข้มแข็งและมีบุคลากรที่มีความรู้และมีจิตอาสา มีบทบาทอย่างสูงในการสร้างคุณภาพของการเรียนการสอน

3. ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล การศึกษาอย่างไรบ้าง มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร?

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำกับ ติดตาม ส่งเสริมให้ครูมีความรู้เรื่องการวัดและประเมินผล ครูเป็นผู้ดำเนินการตามนโยบาย สร้างการวัดประเมินผลให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล และต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผลของตนเองด้วย

4. ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการนิเทศภายใน สถานศึกษาอย่างไรบ้าง ปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร?

ผู้บริหารและครูร่วมกันนิเทศภายในอย่างเข้ม เพราะยึดหลักในการพัฒนาคุณภาพครูให้มีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน กรรมการสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้ปกครองมักจะตรวจสอบอยู่เสมอว่าการเรียนการสอนของโรงเรียนมีคุณภาพหรือไม่

5. ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างไรบ้าง มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร?

ผู้บริหารร่วมกับครูจัดวางแนวทางในการวิจัยทางการศึกษา และสนับสนุนให้ครูทำวิจัย สิ่งที่มาช่วยส่งเสริมให้ครูนั้นทำวิจัยคุณภาพออกมาคือ เอกลักษ์ณ์ของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนเน้นทางด้านวิทยาศาสตร์ และต้องฝึกนักเรียนทำวิจัยและทดลองอยู่แล้ว จึงเป็นแรงผลักดันให้ครูต้องทำงานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนจึงต้องพัฒนาคุณภาพด้านการวิจัยให้มีมาตรฐาน

6. ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในอย่างไรบ้าง มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร?

โรงเรียนเน้นการเรียนการสอนเป็นหลัก แต่ได้มีการดำเนินโครงการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักตามตัวชี้วัดของระบบประกันคุณภาพ มีการทำงานตามขั้นตอนแบบเป็นระบบ เมื่อมีการประเมินจากภายนอกจึงสามารถนำข้อมูลมาใช้ได้ทันที และหากมีโครงการอื่นๆ แทรกเข้ามาระหว่างปี ก็จะปรับใช้กับโครงการกิจกรรมที่โรงเรียนมีอยู่ ซึ่งมีข้อดีคือกิจกรรมไม่เพิ่มขึ้น ไม่รบกวนเวลาเรียนของนักเรียน

7. ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างไรบ้างมีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร?

ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาร่วมกันจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างเข้ม ร่วมกันจัดหาสำรวจแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ เพราะทุกฝ่ายต่างทราบดีว่า เป้าประสงค์หลักอยู่ที่การพัฒนานักเรียน ร่วมกันติดต่อองค์กรภายนอก เข้าให้ความรู้กับนักเรียนอยู่เสมอ

ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีผลงานเด่นด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียน/รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 5 คน

ปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษามีผลงานโดดเด่นในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมมีดังนี้

- การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานั้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษา
- สถานศึกษามีเป้าประสงค์ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนสู่สังคม สามารถชักนำองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องจึงร่วมกันพัฒนา ประเมินการทำงานของโรงเรียน
- ผู้บริหารและครู ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการพัฒนาองค์กร
- เครือข่ายของกรรมการสถานศึกษา มีความแข็งแกร่งและมีบทบาทมากในการร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

- เครือข่ายสถานศึกษา ต่างร่วมมือกันพัฒนา และช่วยเหลือ โรงเรียนที่อยู่ในเครือ ให้มีการพัฒนายิ่งขึ้นไป ผ่านการทำโครงการ กิจกรรม การส่งเสริมทางวิชาการร่วมกัน

จากปัจจัยข้างต้นนี้พบได้ว่า โรงเรียนที่มีผลการดีเด่นทางด้านการบริหารงานวิชาการนั้น เน้นการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา องค์กรภายนอกร่วมตรวจสอบการดำเนินงาน และผู้บริหารและครูตระหนักถึงการพัฒนาตนเองและการพัฒนาองค์กร

สามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา การเทศภายในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประกันคุณภาพภายใน และการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษานั้น ช่วยให้เกิดการกระตุ้นการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน และด้านอื่น ให้โรงเรียนรักษาคุณภาพ และต้องพัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้น และปัจจัยอื่นที่ส่งผลคือ จุดเน้นของโรงเรียนชัดเจน เครือข่ายของโรงเรียนที่พัฒนาไปด้วยกัน การติดตามผลของผู้ปกครองด้านการเรียนการสอน

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามขนาดของสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยพบว่าจากสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลจำนวน 38 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งมากกว่า สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 26.31 และ 23.68 ตามลำดับ มีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปทุมธานี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งเท่ากับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสระบุรี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ผลการทดสอบระดับชาติระดับชั้น มีจำนวนสถานศึกษาที่คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยจำนวนร้อยละ 18.42 และสถานศึกษาที่คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวนร้อยละ 81.58

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และมี 1 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และรองลงมาคือด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และ 4.13 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93

ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 4 จากโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นทางวิชาการ โดยผู้ให้สัมภาษณ์คือ ผู้บริหารโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 5 คน สรุปผลดังนี้

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประกันคุณภาพภายใน และการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษานั้น ช่วยให้เกิดการกระตุ้นการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน และด้านอื่นให้โรงเรียนรักษาคุณภาพ และต้องพัฒนาไปในแนวทางที่ดีขึ้น และปัจจัยอื่นที่ส่งผลคือ จุดเน้นของโรงเรียนชัดเจน เครือข่ายของโรงเรียนที่พัฒนาไปด้วยกัน การติดตามผลของผู้ปกครองด้านการเรียนการสอน

5.1.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ ผลปรากฏดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe พบว่าผลการเปรียบเทียบผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ

แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามที่ตั้ง พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามผลการทดสอบระดับชาติ พบว่า ในภาพรวมและรายได้ มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาจากแบบสอบถามปลายเปิดการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 และแบบสัมภาษณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด คือ ผู้บริหาร โรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่า โรงเรียนไม่มีแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่มีการปรับปรุงหลักสูตรในทุกปีการศึกษา และบุคลากรขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ผู้บริหารไม่สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควรเช่น งบประมาณ, เพิ่มภาระงานของครู ขาดความร่วมมือกันของครูในแต่ละรายวิชาในการบูรณาการวิชาเรียนของนักเรียน นโยบายการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความหลากหลาย ทำให้การสร้างเครื่องมือใช้เวลานาน สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในน้อยครั้งทำให้ครูขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง โรงเรียนขนาดเล็กไม่มีตำแหน่งรองผู้อำนวยการแต่ให้ครูขึ้นมาดำรงตำแหน่ง ซึ่งครูก็มีภาระงานสอนมาก ทำให้การบริหารด้านการนิเทศการศึกษาไม่ดีเท่าที่ควร การจัดทำวิจัยในโรงเรียนเมื่อได้มีการวิจัยแล้วไม่ได้นำมาพัฒนางานในแต่ละหน้าที่ ขาดการเผยแพร่งานวิจัยไปยังองค์กรภายนอก

การประกันคุณภาพภายในมีความซับซ้อนและยากต่อการจัดการเอกสารเพื่อเตรียมรับการประเมินคุณภาพของโรงเรียน ครูไม่รู้จักแหล่งเรียนรู้และไม่นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการรู้จักแหล่งเรียนรู้ในละแวกโรงเรียนของตน

แนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 4 สถานศึกษาควรจัดให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร นิเทศ กำกับติดตามร่วมกันอย่างละเอียด มีการประเมินผลร่วมกัน และร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สร้างความเข้าใจกับตัวหลักสูตร ส่งเสริมให้มีความร่วมมือส่งครูที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ไปช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็ก เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับนักเรียน ร่วมกันพัฒนาระบบกรอกคะแนนที่เสถียรและเอื้อต่อการประเมินผล ร่วมกันจัดการนิเทศให้บ่อยครั้ง ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการนิเทศ ควรส่งเสริมให้มีการเผยแพร่งานวิจัยไปยังองค์กรภายนอก ผู้บริหารและครูควรร่วมกันกำหนดแนวทางการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนควรส่งเสริมให้องค์กรภายนอกเข้ามาร่วมจัดแหล่งเรียนรู้ จัดทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชุมชนและพัฒนาพื้นที่โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้วย

ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีผลงานเด่นด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 5 คน

ปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษามีผลงานโดดเด่นในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมมีดังนี้

- การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษานั้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษา
- สถานศึกษามีเป้าประสงค์ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนสู่สังคม สามารถชักนำองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องจึงร่วมกันพัฒนา ประเมินการทำงานของโรงเรียน
- ผู้บริหารและครู ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการพัฒนาองค์กร
- เครือข่ายของกรรมการสถานศึกษา มีความแข็งแกร่งและมีบทบาทมากในการร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

- เครือข่ายสถานศึกษา ต่างร่วมมือกันพัฒนา และช่วยเหลือ โรงเรียนที่อยู่ในเครือ ให้มีการพัฒนาขึ้นไป ผ่านการทำโครงการ กิจกรรม การส่งเสริมทางวิชาการร่วมกัน

จากปัจจัยข้างต้นนี้พบได้ว่า โรงเรียนที่มีผลการดีเด่นทางด้านการบริหารงานวิชาการนั้นเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา องค์กรภายนอกร่วมตรวจสอบการดำเนินงาน และผู้บริหารและครูตระหนักถึงการพัฒนาตนเองและการพัฒนาองค์กร

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 การอภิปรายผลการศึกษการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 4

จากการศึกษการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 4 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเป็นเพราะการวัดผลและประเมินผล คือภาพผลลัพธ์ของความสำเร็จของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา จึงต้องร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 28) เรื่องการแบ่งระดับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า การประเมินระดับชั้นเรียน ผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียนหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ส่วนผลการประเมินระดับสถานศึกษา จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่จัดรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน ส่วนการประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาด้วย

รองลงมาคือกรณีพิเศษภายในสถานศึกษา เป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู การกระตุ้นให้ครูเกิดขวัญและกำลังใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน โดยที่ผู้บริหาร ครู มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลการทำงาน ในการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นหนึ่งในงานวิชาการที่มีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ กมล ภูประเสริฐ (2545, น. 59) ที่ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับนิเทศเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ผลรวดเร็วกว่า และงานวิจัยของ ปรียาพร วงอนุตรโรจน์ (2546, น. 223) ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงกระบวนการจัดการบริหาร การศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ในขณะที่เกี่ยวกับการศึกษาการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะตัวบ่งชี้ กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน และตัวบ่งชี้ ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน อาจจะเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในการเลือกแหล่งความรู้ ของกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้บริหาร ไม่เพียงพอ ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เปิดให้บุคคลหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม สอดคล้องกับ ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์เดอะบุคส์ (2546, น. 13) กล่าวว่าพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 หมวด 4 มาตราที่ 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดย จัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

5.2.2 การอภิปรายผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ผลการเปรียบเทียบผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยมีข้อค้นพบซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปทุมธานี และสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวม มีการ

ปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 1. พัฒนาการมัธยมศึกษาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ทันสมัยประชากรวัยเรียนมีคุณภาพระดับสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย 2. พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูงมีคุณธรรมมีจริยธรรม 3. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่กลุ่มอาชีพเทียบเคียงมาตรฐานสากล 4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพและกระจายอำนาจตามหลักนิติบุคคล 5. ระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาการจัดการมัธยมศึกษาที่เข้มแข็ง ค่านิยมองค์กรสพม.4 ปทุมธานี-สระบุรีเป็นหนึ่งเดียว (wholeness) และเป็นสังคมเปี่ยมสุข(happiness social)

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ด้านการจัดการเรียนการสอน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดกลางส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มากกว่าซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 หมวด 4 มาตราที่ 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีทรัพยากรและเครือข่ายขององค์กรต่างๆในการจัดการเรียนการสอนน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีขนาดของเครือข่ายขององค์กรต่างๆมากกว่า สอดคล้องกับ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 ,หน้า 30) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมว่า การจัดการศึกษาในท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จและมีคุณภาพมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการในการส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน นอกจากนี้ได้ขัดแย้งกับงานวิจัยของไพฑูริย์ ภูมิซอที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกัน โดยที่โรงเรียนขนาดเล็กมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำแนกตามผลการทดสอบระดับชาติ พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับเป้าประสงค์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ที่ระบุไว้ว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นคณาจารย์มีจรรยาบรรณเป็นคนเก่งสอนอย่างมีคุณภาพใช้ภาษาสื่อการสอนเป็นภาษาไทยคู่ภาษาอังกฤษยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมีขวัญและกำลังใจผ่านการประเมินในระดับชาติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ผลการวิจัยในครั้งนี้มีประโยชน์มากยิ่งขึ้นจึงควรมีการนำผลการวิจัย และมีการศึกษาเพิ่มเติมดังข้อเสนอแนะต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกำกับ ติดตามสถานศึกษาให้ดำเนินตามนโยบาย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างฐานการผลิตคนที่ตรงกับความต้องการของชุมชน และวางแนวทางการสร้างและรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรวางนโยบาย กำกับ ติดตามให้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ในแต่ละสถานศึกษา มีจุดเน้นของโรงเรียนที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) การศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่าด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการให้กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน

2. ดำเนินการให้ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน

3. ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน

2) สถานศึกษาส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

3) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาร่วมนำผลของการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะบทบาทที่แตกต่างกัน ในด้านการจัดการเรียนการสอนของ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ซึ่งจะเกิดแนวทางในการมีส่วนร่วมในพัฒนาการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

2) ควรศึกษาในเชิงลึกการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยเฉพาะการร่วมกันนำผลการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา



บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการ(พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กรองทอง จิระเชชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร.
- กาญจนา วัฒนา. (2548). *การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลพร พูลสวัสดิ์, ฉัฐพงศ์ จันทนะศิริ และ สนิชา ภาวโน. (2559). *สร้างคุณค่าในการประเมินการเรียนรู้ในหลักสูตรการพัฒนาคูโรงเรียนพระราชรัฐ*. กรุงเทพมหานคร : โครงการสานพลังพระราชรัฐ.
- จักรกฤษ วิชา. (2548). *เอกสารประกอบราชวิชาการบริหารงานวิชาการ*. เชียงใหม่:มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- จิตติมา วงศ์อาษา. (2547). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดลำพูน (การค้นคว้าแบบอิสระ)*. เชียงใหม่:มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ฉัฐพงศ์ จันทนะศิริ และ บุญฤทธิ์ บุญมา. (2559). *กลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาในหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ*. กรุงเทพมหานคร : โครงการสานพลังพระราชรัฐ.
- ดารารวรรณ ศรีกาญจนา. (2548). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนชอยแอนเนกซ์ สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร(วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *การมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ธรรมเนียม เพ็ชรพงษ์. (2547). *การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. (2529). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2534). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.

- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2526). *หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนและนิเทศการศึกษา*(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- นิเรก หอมรส. (2548). *การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนก้นคาร ตำบลลาวี อำเภอมแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 2 (การค้นคว้าแบบอิสระ)*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- บัวผัน ชันดี. (2551). *การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต)*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เบญจรงค์ แสงสุกาว. (2551). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ บริหารการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต)*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปาริชาติ ชมชื่น. (2555). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผล ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ปริญญา นิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พนิดา วีระชาติ. (2542). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์,สุชาติ กิจพิทักษ์. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักปฏิรูปการศึกษา.
- ไพฑูรย์ ภูมิซ้อ. (2546). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามการรับรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.(วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2558). *ปฏิรูปการเรียนรู้ : ปฏิรูปการศึกษากลับทางจากล่างขึ้นบน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- ภิญญา สาธร. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2538). *วิธีวิจัยการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- วรรณิ โสมประยูร. (2546). *การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา*. วารสารวิชาการ.

- วเรชษฐ์ จันทรภิรมย์. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิจารณ์ พานิช. (2540). *การพัฒนาการวิจัยในมหาวิทยาลัย*. จุฬาลงกรณ์, 6 (2).
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ
สดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2534). *กระบวนการนโยบายทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2548). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง
- สมใจ ศรีเอี่ยม. (2549). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อ
มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาราชบุรี เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- สมาน อัสวภูมิ. (2541). *ทีคิวเอ็ม การบริหารทั้งองค์การในองค์การทางการศึกษา*. อุบลราชธานี:
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (2556). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาปีการศึกษา
2556*. ปทุมธานี :กลุ่มนโยบายและแผน.
- สุกานดา ตปนียางกูร. (2549). *เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการนิเทศการศึกษา*. คณะ
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ* กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หวน พันธุ์พันธ์. (2548). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: อรุณสภา.
- อุทัย ธรรมเดโช. (2531). *หลักการบริหารการศึกษา: ชุดวิชาสอบเลื่อนระดับข้าราชการเล่มที่ 3*.
กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

Good, Carter V. (1973). Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill Book.

Baksh, A. M. (1995). The relationship between participative management and job attitudes.

Dissertation Abstracts International, 56, 351.

Elliont, D. C. (1994). Collaborative, decentralized management and perceptions of quality

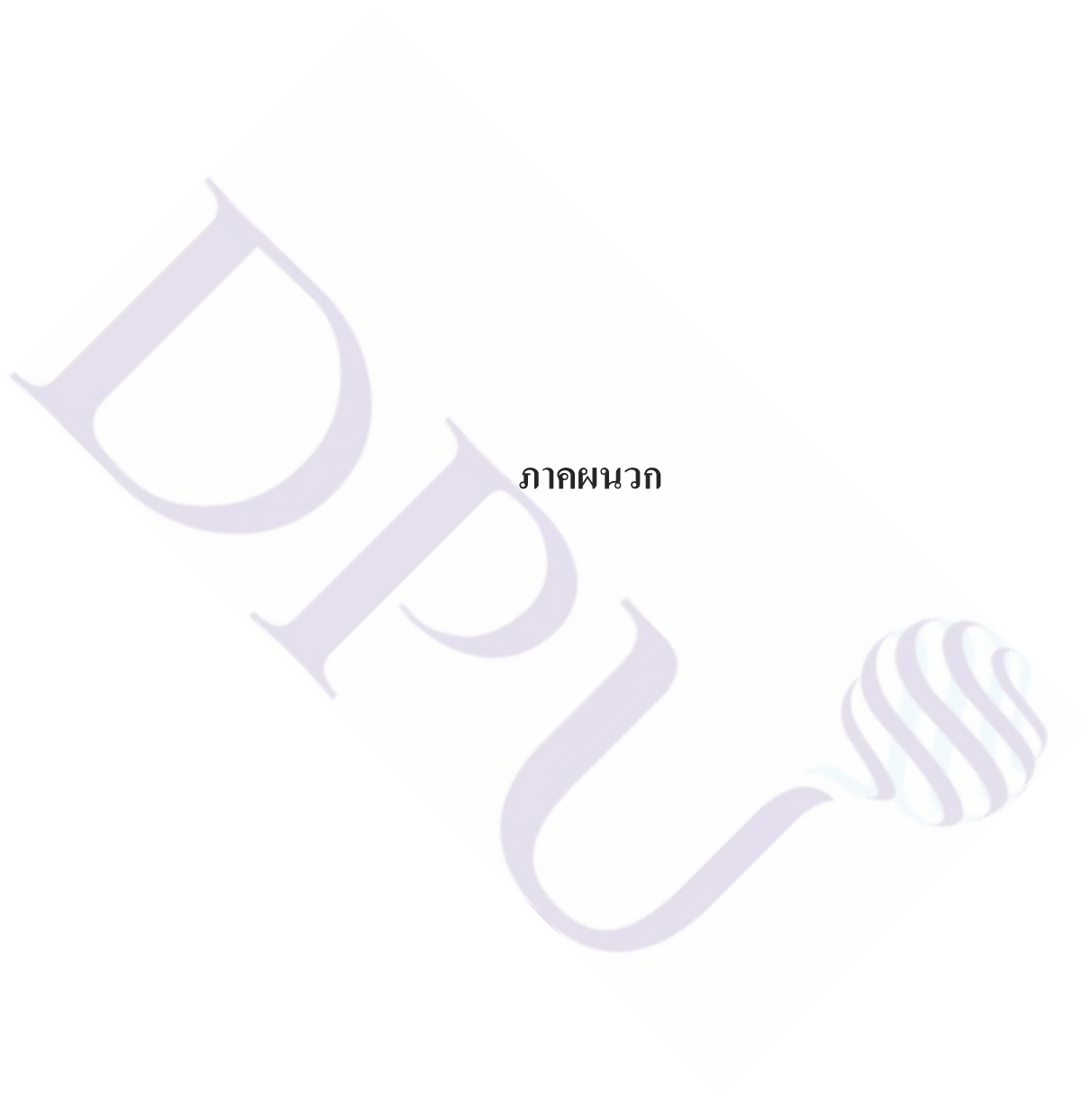
schooling outcome. *Dessertation Abstracts International*, 52(10), 125.

Lind, L. (1993). Management styles and stress (Self esteem, Type a behavior). *Dissertation*

Abstracts International, 54(3), 1712 - B.

Porter, E. J. (1995). The life - world of older widows: The context of lived experience.

Journal of Women and Aging, 7, 31 - 46.



ภาคผนวก

๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสาวปาริชาติ สุนทร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา
 วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการ
 แบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔” โดยมี
 รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จึงขออนุญาตให้นักศึกษาแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บ
 ข้อมูลภายในหน่วยงานของท่าน ข้อมูลที่ได้มาจะใช้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ก. ๗

(รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว)

ผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการการศึกษา



สำนักงานเลขานุการวิทยาลัยครุศาสตร์

โทร.๐๒ - ๙๕๔-๗๓๐๐ ต่อ ๖๔๘,๖๔๙

(นางสาวปาริชาติ สุนทร โทร.๐๘๕-๒๒๔-๖๗๕๕)

แบบวัดความสอดคล้อง

แบบสอบถาม เรื่อง การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง เกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาของท่านให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดและ โปรดทำให้ครบทุกข้อ

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
1	ร่วมวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา			
2	ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา			
3	ร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น			
4	ร่วมนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา			
5	ร่วมประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา			
6	ร่วมสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา			
2. การจัดการเรียนการสอน					
7	ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้			
8	ร่วมวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน			
9	ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียน			
10	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน			

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
11	กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน การเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน			
12	ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน			
3. การวัดและการประเมินผลการศึกษา					
13	ร่วมสร้างระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน			
14	ร่วมรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน			
15	ร่วมวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน			
16	ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมประเมินผลการสอน			
17	ร่วมนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน			
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา					
18	ร่วมวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน			
19	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน ตามแผนการนิเทศ			
20	ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู			
21	ร่วมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู			
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
22	ร่วมกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย			
23	ร่วมจัดทำแผนงานวิจัยในชั้นเรียนตามนโยบายของโรงเรียน			

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
24	ร่วมนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน			
25	ร่วมเรียนรู้และจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน			
26	ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการวิจัยทางการศึกษากับองค์กรภายนอก			
6. การประกันคุณภาพภายใน					
27	ร่วมสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา			
28	ร่วมตรวจสอบคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา			
29	ร่วมประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา			
30	ร่วมนำผลของการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา			
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้					
31	ร่วมวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา			
32	ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้			
33	ร่วมสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น			
34	ร่วมส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน			
	เฉลี่ย				

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาในข้อคำถาม (Index of congruence)
แบบสอบถาม เรื่อง การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า OIC
		1	2	3	4	5	
	1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา						
1	ร่วมวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2	ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3	ร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4	ร่วมนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5	ร่วมประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6	ร่วมสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
	2. การจัดการเรียนการสอน						
7	ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า
8	ร่วมวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
9	ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียน	+1	+1	+1	0	+1	0.8
10	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน	+1	0	+1	+1	+1	0.8
11	กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
12	ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3. การวัดและการประเมินผลการศึกษา							
13	ร่วมสร้างระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
14	ร่วมรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
15	ร่วมวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
16	ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมประเมินผลการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
17	ร่วมนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า
	สอน						
	4. การนิเทศภายในสถานศึกษา						
18	ร่วมวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
19	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน ตามแผนการนิเทศ	+1	+1	+1	0	+1	0.8
20	ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
21	ร่วมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
	5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา						
22	ร่วมกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย	+1	0	+1	+1	+1	0.8
23	ร่วมจัดทำแผนงานวิจัยในชั้นเรียนตามนโยบายของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
24	ร่วมนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
25	ร่วมเรียนรู้และจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
26	ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการวิจัยทางการศึกษากับองค์กรภายนอก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า
	6. การประกันคุณภาพภายใน						
27	ร่วมสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
28	ร่วมตรวจสอบคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
29	ร่วมประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
30	ร่วมนำผลของการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
	7. การจัดการแหล่งเรียนรู้						
31	ร่วมวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
32	ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
33	ร่วมสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
34	ร่วมส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
	ค่าเฉลี่ย OIC						0.98

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินสุดา สิริธรรังศรี
 วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางการศึกษา
 วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองแถม
 วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตรมหำบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินทะวา กามดิษฐ์
 วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารการศึกษาภาคค่ำ
4. ดร.เฉลิมชัย มนุเสวต
 วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก สาขาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
5. อ.ดร.วาสนา วิสฤตภา
 วุฒิการศึกษา ปริญญาเอก สาขาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักงานเลขานุการ วิทยาลัยครุศาสตร์

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

2. แบบสอบถาม มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาของท่าน

3. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้มีคุณค่าอย่างยิ่งจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามขนาดของโรงเรียน ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ และศึกษาปัญหา รวมถึงข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา

ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ทำเพื่อใช้ในการวิจัยเท่านั้น และขอรับรองว่าผลจากการตอบแบบสอบถามจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านหรือหน่วยงานที่สังกัด

นางสาวปาริชาติ สุนทร

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการจัดการการศึกษา

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ โดยทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่อง ○

1. ข้อมูลส่วนตัว

เพศ

ชาย หญิง

ประสบการณ์การทำงาน

น้อยกว่า 5 ปี

5-10 ปี

10-20 ปี

20 ปีขึ้นไป

2. ตำแหน่งในสถานศึกษา

ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครู

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ขนาดของโรงเรียน

ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน

ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 500-1,499 คน

ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

4. ที่ตั้งของโรงเรียน

จังหวัดปทุมธานี

จังหวัดสระบุรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

คำชี้แจง

1. การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานด้านการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน การปฏิบัติงาน

2. โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการระดับมาก
- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการระดับน้อย
- 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
	1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
1	ร่วมวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2	ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา					
3	ร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น					
4	ร่วมนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
5	ร่วมประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา					

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6	ร่วมสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา					
	2. การจัดการเรียนการสอน					
7	ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้					
8	ร่วมวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน					
9	ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียน					
10	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน					
11	กรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน					
12	ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน					
	3. การวัดและการประเมินผลการศึกษา					
13	ร่วมสร้างระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน					
14	ร่วมรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน					
15	ร่วมวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน					
16	ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนร่วมประเมินผลการสอน					
17	ร่วมนำผลการประเมินการเรียนการสอนไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน					
	4. การนิเทศภายในสถานศึกษา					

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
18	ร่วมวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน					
19	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน ตามแผนการนิเทศ					
20	ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู					
21	ร่วมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู					
	5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					
22	ร่วมกำหนดนโยบายให้บุคลากรในสถานศึกษาทำการวิจัย					
23	ร่วมจัดทำแผนงานวิจัยในชั้นเรียนตามนโยบายของโรงเรียน					
24	ร่วมนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน					
25	ร่วมเรียนรู้และจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน					
26	ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการวิจัยทางการศึกษากับองค์กรภายนอก					
	6. การประกันคุณภาพภายใน					
27	ร่วมสร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา					
28	ร่วมตรวจสอบคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
29	ร่วมประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					

ข้อที่	ด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
30	ร่วมนำผลของการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา					
	7. การจัดการแหล่งเรียนรู้					
31	ร่วมวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา					
32	ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้					
33	ร่วมสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น					
34	ร่วมส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

3.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหา.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3.2 การจัดการเรียนการสอน

ปัญหา.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

3.3 การวัดและประเมินผลการศึกษา

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

3.4 การนิเทศภายในสถานศึกษา

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

3.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

3.6 การประกันคุณภาพภายใน

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3.7 การจัดการแหล่งเรียนรู้

ปัญหา.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม



แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา จบการสัมภาษณ์เวลา.....

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. โรงเรียนของท่านมีผลงานที่ประสบความสำเร็จอย่างไรบ้าง ท่านคิดว่าแนวคิดและหลักการที่ท่านนบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่ทำให้โรงเรียนของท่านประสบความสำเร็จคืออะไร

.....

.....

.....

.....

2. ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนของท่าน ส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล การศึกษาอย่างไรบ้าง มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

4. ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการนิเทศภายใน สถานศึกษาอย่างไรบ้าง ปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

5. ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาอย่างไรบ้าง มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร?

.....

.....

.....

.....

6. ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน อย่างไรบ้าง มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร?

.....

.....

.....
.....
7. ผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งเรียนรู้
อย่างไรบ้างมีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร?

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการให้สัมภาษณ์

.....
.....
.....
.....

จบการสัมภาษณ์

**ข้อมูลสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4
ปีการศึกษา 2559**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีหน้าที่กำกับดูแลและจัดการศึกษาให้กับโรงเรียนมัธยม และขนาดของโรงเรียนในสังกัดจำนวน 43 โรงเรียน ดังนี้

1. ข้อมูลรายชื่อ และขนาดของโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามจำนวนนักเรียนได้ดังนี้

จำนวนนักเรียน น้อยกว่า หรือเท่า 500 คน ขนาด เล็ก	จำนวน	10 โรงเรียน
จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 501 – 1,500 คน ขนาด กลาง	จำนวน	12 โรงเรียน
จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,501 – 2,500 คน ขนาด ใหญ่	จำนวน	14 โรงเรียน
จำนวนนักเรียน มากกว่า 2,500 คน ขนาด ใหญ่พิเศษ	จำนวน	8 โรงเรียน

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ขนาดโรงเรียน
1	ปทุมวิไล	3,307	ใหญ่พิเศษ
2	คณะราษฎรบำรุงปทุมธานี	2,180	ใหญ่
3	ปทุมธานี	837	กลาง
4	หอวัง ปทุมธานี	1,946	ใหญ่
5	ทีปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ	2,269	ใหญ่
6	สวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต	3,480	ใหญ่พิเศษ
7	ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	3,894	ใหญ่พิเศษ
8	บัวแก้วเกษร	720	ใหญ่

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ขนาดโรงเรียน
9	วราชาทินัดดามาตุวิทยา	1,894	ใหญ่พิเศษ
10	สุนทโรเมตตาประชาสรรค์	106	เล็ก
11	จุฬารณราชวิทยาลัย ปทุมธานี	718	กลาง
12	ชัยสิทธิ์वास "พัฒน สายบำรุง"	270	เล็ก
13	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี	1,005	กลาง
14	เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา	183	เล็ก
15	ชัยรัตน์	3,257	ใหญ่พิเศษ
16	สายปัญญารังสิต	2,266	ใหญ่
17	ชัยบุรี	2,790	ใหญ่พิเศษ
18	หนองเสือวิทยาคม	1,730	ใหญ่
19	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปทุมธานี	2,253	ใหญ่
20	เทพสิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี	1,027	กลาง
21	นวมินทรราชินูทิศ สอนกุลหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี	2,049	ใหญ่
22	มัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร	664	กลาง
23	สุธีวิทยา	1,137	กลาง
24	ดอนพุดวิทยา	321	เล็ก

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ขนาดโรงเรียน
25	สวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี	1,590	ใหญ่
26	สระบุรีวิทยาคม	3,342	ใหญ่พิเศษ
27	หนองโดนวิทยา	123	เล็ก
28	พระพุทธบาท "พลาณุกูลวิทยา"	277	เล็ก
29	บ้านหมอ	901	กลาง
30	หนองแซงวิทยา	589	เล็ก
31	เสาไห้	2,608	ใหญ่พิเศษ
32	โคกกระท้อนกิตติวุฒิวินิจฉัย	415	เล็ก
33	เทพศิรินทร์ พุแค	1,539	ใหญ่
34	แก่งคอย	2,886	ใหญ่
35	หนองแค	2,298	ใหญ่
36	ประเทียบวิทยาทาน	1,603	ใหญ่
37	สองคอนวิทยาคม	314	เล็ก
38	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สระบุรี	505	กลาง
39	บ้านท่ามะปรางวิทยา	444	เล็ก
40	หินกองวิทยาคม	538	กลาง

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ขนาดโรงเรียน
41	มวกเหล็กวิทยา	1,534	ใหญ่
42	ซับน้อยเหนือวิทยาคม	567	กลาง
43	วังม่วงวิทยาคม	389	เล็ก

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2559

2. ข้อมูลรายชื่อ และขนาดของ โรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียนได้ดังนี้

ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน 22 โรงเรียน

ที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสระบุรี จำนวน 21 โรงเรียน

ลำดับ	โรงเรียน	จังหวัด
1	ปทุมวิไล	ปทุมธานี
2	คณะราษฎร์บำรุงปทุมธานี	ปทุมธานี
3	ปทุมธานี	ปทุมธานี
4	หอวัง ปทุมธานี	ปทุมธานี
5	ทีปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ฯ	ปทุมธานี

ลำดับ	โรงเรียน	จังหวัด
6	สวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต	ปทุมธานี
7	ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	ปทุมธานี
8	บัวแก้วเกษร	ปทุมธานี
9	วรราชาทินัดดามาตุวิทยา	ปทุมธานี
10	สุนทโรเมตตาประชาสรรค์	ปทุมธานี
11	จุฬารณราชวิทยาลัย ปทุมธานี	ปทุมธานี
12	ชัยสิทธิ์वास "พัฒน สายบำรุง"	ปทุมธานี
13	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี	ปทุมธานี
14	เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา	ปทุมธานี
15	ชัยรัตน์	ปทุมธานี
16	สายปัญญารังสิต	ปทุมธานี
17	ชัยบุรี	ปทุมธานี
18	หนองเสือวิทยาคม	ปทุมธานี
19	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปทุมธานี	ปทุมธานี
20	เทพสิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี	ปทุมธานี
21	นวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี	ปทุมธานี

ลำดับ	โรงเรียน	จังหวัด
22	มัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร	ปทุมธานี
23	สุธีวิทยา	สระบุรี
24	คอนฟูตวิทยา	สระบุรี
25	สวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี	สระบุรี
26	สระบุรีวิทยาคม	สระบุรี
27	หนองโคนวิทยา	สระบุรี
28	พระพุทธบาท "พลาณุกุลวิทยา"	สระบุรี
29	บ้านหมอ	สระบุรี
30	หนองแขงวิทยา	สระบุรี
31	เสาไห้	สระบุรี
32	โคกกระท้อนกิตติวุฒิวทยา	สระบุรี
33	เทพศิรินทร์ พุแค	สระบุรี
34	แก่งคอย	สระบุรี
35	หนองแค	สระบุรี
36	ประเทียบวิทยาทาน	สระบุรี
37	สองคอนวิทยาคม	สระบุรี

ลำดับ	โรงเรียน	จังหวัด
38	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สระบุรี	สระบุรี
39	บ้านท่ามะพร้าววิทยา	สระบุรี
40	หินกองวิทยาคม	สระบุรี
41	มวกเหล็กวิทยา	สระบุรี
42	ซับน้อยเหนือวิทยาคม	สระบุรี
43	วังม่วงวิทยาคม	สระบุรี

2. ข้อมูลรายชื่อ และขนาดของโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ของโรงเรียนได้ดังนี้

-โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบสูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 8 โรงเรียน

-โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 35 โรงเรียน

ที่	รายชื่อสถานศึกษา	จังหวัด	คะแนนเฉลี่ยของ 3 วิชาหลัก
1	ปทุมวิไล	ปทุมธานี	สูงกว่าค่าเฉลี่ย
2	คณะราษฎรบำรุงปทุมธานี	ปทุมธานี	สูงกว่าค่าเฉลี่ย
3	สวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต	ปทุมธานี	สูงกว่าค่าเฉลี่ย
4	ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	ปทุมธานี	สูงกว่าค่าเฉลี่ย
5	จุฬาราชวิทยาลัย ปทุมธานี	ปทุมธานี	สูงกว่าค่าเฉลี่ย
6	สายปัญญารังสิต	ปทุมธานี	สูงกว่าค่าเฉลี่ย
7	ธัญบุรี (รังสิต)	ปทุมธานี	สูงกว่าค่าเฉลี่ย
8	สระบุรีวิทยาคม	สระบุรี	สูงกว่าค่าเฉลี่ย

ที่	รายชื่อสถานศึกษา	จังหวัด	คะแนนเฉลี่ยของ 3 วิชาหลัก
1	ปทุมธานี (นันทมนิบำรุง)	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
2	หอวัง ปทุมธานี	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
3	มัธยมวัดหัตถสารเกษตร	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
4	บัวแก้วเกษร	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
5	วรราชทินนิตคามาคูวิทยา	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
6	สุนทรโรเมตตาประชาสรรค์	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
7	ชัยสิทธิवास (พัฒน์สายบำรุง)	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
8	ปทุมวิไลวิทยาคม[เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า ปทุมธานี]	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
9	ธัญรัตน์ (คลองหก)	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
10	หนองเสือวิทยาคม	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
11	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปทุมธานี	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

12	เทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
13	นวมินทรราชินูทิศ สอนกุลหลาบวิทยาลัย	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
14	มัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
15	เฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา	ปทุมธานี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
16	สุธีวิทยา	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
17	คอนฟูควิทยา	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
18	ปากเพรียววิทยาคม[สวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี]	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
19	หนองโดนวิทยา	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
20	พระพุทธบาท"พลาณกุลวิทยา"	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
21	บ้านหมอ"พัฒนานุกูล"	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
22	หนองแขงวิทยา	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
23	เสาไห้"วิมลวิทยานุกูล"	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
24	โคกกระท้อนกิตติวุฒิวทยา	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
25	เทพศิรินทร์ พุแค	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
26	แก่งคอย	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
27	หนองแค (สรกิจพิทยา)	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
28	ประเทียบวิทยาทาน	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
29	สองคอนวิทยาคม	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
30	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สระบุรี	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
31	บ้านท่ามะปรางวิทยา	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
32	หินกองวิทยาคม	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
33	มวกเหล็กวิทยา	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
34	ซับน้อยเหนือวิทยาคม	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
35	วังม่วงวิทยาคม	สระบุรี	ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ -สกุล

นางสาวปาริชาติ สุนทร

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. 2553

ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) สาขาหลักสูตรการสอนและ
เทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ครู ปฏิบัติการ โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์

